

Trinkov
koledar

za navadno leto

1973

4922/1898

Urejuje prof. Rado Bednarik

TRINKOV KOLEDAR

ZA NAVADNO LETO

1973

*

SAMOZALOZBA

LETO 1973

je navadno leto. Ima 365 dni, 52 tednov in 1 dan. Začne in konča se s ponedeljkom. Letni vladar je Jupiter.

Civilno leto se začne s 1. januarjem.

Cerkveno leto se pa začne s prvo adventno nedeljo.

ASTRONOMSKI LETNI ČASI

Začetek *pomladi* dne 20. marca ob 19. uri in 13 minut.

Začetek *poletja* dne 21. junija ob 14. uri in 1 minuti.

Začetek *jeseni* dne 23. septembra ob 5. uri in 21 minut.

Začetek *zime* dne 22. decembra ob 1 uri in 8 minut.

LUNINA ZNAMENJA

Mlaj ☉ Prvi krajec . . . ☾

Ščip (polna luna) . ☽ Zadnji krajec . . ☾

PREMAKLJIVI PRAZNIKI

Cerkveni zbor v Niceji je leta 325 sklenil, naj se Velika noč vsako leto praznuje prvo nedeljo po prvi pomladanski polni luni. Tako je lahko v času od 22. marca do 25. aprila. Po Veliki noči se ravnajo mnogi drugi prazniki in so zato premakljivi.

V letu 1973 bo :

Pepelnica — 7. marca

Velika noč — 22. aprila

Križev teden — 28., 29. in 30. maja

Vnebohod — 31. maja

Binškošči — 10. junija

Sv. Trojica — 17. junija

Telovo — 21. junija

Marijino Srce — 30. junija

Jezusovo Srce — 1. julija
Angelska nedelja — 2. septembra
Rožnovenska nedelja — 7. oktobra
Misijonska nedelja — 21. oktobra
Praznik Kristusa Kralja — 25. novembra
1. adventna nedelja — 2. decembra
Praznik sv. Družine — 30. decembra

CIVILNE SLOVESNOSTI

11. februarja: lateranske pogodbe
4. oktobra: Frančišek Asiški in Katarina Sienska za
vetnika Italije

SONČNI IN LUNINI MRKI

V letu 1973 bodo trije sončni in en lunin mrk, od katerih bo v Srednji Evropi viden en sončni in en lunin mrk.

1. *Obročasti sončni mrk* bo 4. januarja 1973 od 13,44 do 19,47. Delno zasenčenje Sonca bo vidno na jugovzhodnem delu Tihega oceana, v Južni Ameriki, Antarktiki, na jugu Atlantskega oceana, v zahodni in južni Afriki.

2. *Popolni sončni mrk* bo 30. junija 1973 od 10,01 do 15,15. Viden bo v Srednji Ameriki, v severnem delu Južne Amerike, na srednjem delu Atlantika, v južni in zahodni Evropi (razen Anglije), v Turčiji, Arabiji, Afriki, na Ceylonu in na Indijskem oceanu.

3. *Delni lunin mrk* bo 10. decembra 1973 od 0,36 do 4,52. Viden bo na Arktiki, v Grönlandiji, v Severni in Južni Ameriki, na Atlantiku, v Evropi, Afriki in zahodni Aziji.

4. *Obročasti sončni mrk* bo 24. decembra 1973 od 13,01 do 18,03. Viden bo v vzhodnem delu ZDA, v Južni Ameriki, deloma na Atlantiku, v zahodni Evropi in v severozahodni Afriki.

- 1 P Novo leto - Marija Mati božja**
2 T Bazilij; Makarij, opat
3 S Genovefa, devica
4 Č Tit, škof; Angela Folinjska ☉
5 P Telesfor, muč.; Emilijana, dev.
6 S Sv. Trije kralji - Razglašenje
7 N 1. po razglaš. - Jezusov krst
8 P Severin, opat; Lucijan, muč.
9 T Julijan
10 S Aldo, puščavnik; Viljem, škof
11 Č Pavlin, oglejski škof; Higin, p.
12 P Modest; Tatjana, muč. ☽
13 S Veronika Milanska, devica

- 14 N **2. po razglaš. - Hilarij, škof**
- 15 P Maver, opat; Pavel, puščavnik
- 16 T Marcel, papež; Oton, mučenec
- 17 S Anton (Zvonko), puščavnik
- 18 Č Marjeta Ogrska, Biserka ☺
- 19 P Marij, Marta, muč.; Knud
- 20 S Fabijan in Sebastijan
- 21 N **3. po razglaš. - Neža, dev.**
- 22 P Vincenc, Anastazij, mučenca
- 23 T Rajmund Penjafortski
- 24 S Timotej; Felicijan
- 25 Č Spreobrnitev sv. Pavla
- 26 P Polikarp, škof; Pavla, muč. ☹
- 27 S Janez Zlatoust, cerkv. uč.
- 28 N **4. po razglaš. - Peter Nolasko**
- 29 P Frančišek Saleški, cerkv. uč.
- 30 T Martina; Hijacinta
- 31 S Janez Bosco

- 1 Č Ignacij, škof; Sever
- 2 P Svečnica - Gospodovo darovanje
- 3 S Blaž, muč.; Oskar, škof ☉
- 4 N **5. po razglaš. - Andrej Corsini**
- 5 P Agata, devica, muč.
- 6 T Doroteja, dev.; Tit, škof
- 7 S Romuald, opat; Rihard, spozn.
- 8 Č Pavel, Lucij, mučenca
- 9 P Apolonija, muč.; Ciril Aleks.
- 10 S Sholastika, red.; Viljem ☽
- 11 N **6. po razglaš. - Lurška M. B.**
- 12 P Evlalija; Damijan

- 13 T Kristina; Katarina
- 14 S Ciril in Metod, slov. apostola
- 15 Č Jordan, sp.; Favstin in Jovita
- 16 P Julijana, dev.; Onezim, škof
- 17 S Silvin, škof; Hildegarda ☉
- 18 N **Simeon; Bernardka Lurška**
- 19 P Konrad, spozn.; Julijan, muč.
- 20 T Silvan, muč.; Elefterij
- 21 S Maksimilijan, škof; Irena
- 22 Č Stol sv. Petra
- 23 P Peter Damijan, cerkv. uč.
- 24 S Matija, apostol; Sergij, muč.
- 25 N **Viktorin in Viktor, muč.** ☽
- 26 P Andrej, škof; Matilda, dev.
- 27 T Gabrijel Žalostne Matere božje
- 28 S Roman, opat; Ožbalt

- 1 Č Albin, škof; Antonina, devica
- 2 P Neža (Janja) Praška, devica
- 3 S Kunigunda, spozn.; Marino
- 4 N **Kazimir, spozn.; Lucij, muč.**
- 5 P Hadrijan; Janez od Križa
- 6 T Pustni torek
- 7 S Pepelnična sreda
- 8 Č Janez od Boga, spozn.
- 9 P Frančiška Rimska
- 10 S 40 mučencev; Makarij, škof
- 11 N **1. postna - Sofronij, škof**
- 12 P Gregorij Vel., papež
- 13 T Kristina, muč.; Teodora

- 14 S Matilda; Karel (Drago)
- 15 Č Klement Marija Dvorak, spozn.
- 16 P Hilarij in Tacijan, oglejska muč.
- 17 S Jedrt (Jerica); Patrik, škof
- 18 N **2. postna - Ciril Jeruzalemski**
- 19 P **Jožef, ženin Marije Device** ☺
- 20 T Klavdija in tov., muč.
- 21 S Benedikt, opat; Serapijon, škof
- 22 Č Lea, spozn.; Vasilij, mučenec
- 23 P Viktorijan, muč.; Jožef Oriol
- 24 S Marko in Timotej, muč.
- 25 N **Oznanjenje Marije Device**
- 26 P Emanuel, muč.; Tekla, muč.
- 27 T Janez Damaščan; Rupert ☹
- 28 S Janez Kapistran, spozn.
- 29 Č Bertold; Ciril, muč.
- 30 P Kvirin, muč.; Janez Klimak
- 31 S Modest, krški škof; Benjamin

- 1 N 4. postna - Hugo, škof
- 2 P Frančišek Pavelski; Leopold
- 3 T Rihard, škof; Agapa
- 4 S Izidor Seviljski, cerkv. uč.
- 5 Č Vincencij Ferrer, sp.; Irena
- 6 P Viljem, opat; Marcelin, škof
- 7 S Herman Jožef; Saturnin
- 8 N **Tiha nedelja** - Albert, škof
- 9 P Marija Kleofa; Tomaž Tolentinski
- 10 T Apolonij in tov., mučenci
- 11 S Stanislav, škof; Leon Vel., p.
- 12 Č Lazar, tržaški mučenec
- 13 P Hermenegild; Ida, dev.

- 14 S Justin, muč.; Valerijan
- 15 N **Cvetna nedelja - Oljčnica**
- 16 P Lambert; Kalist, mučenec
- 17 T Rudolf, muč.; Robert, opat ⑤
- 18 S Elevterij; Konrad
- 19 Č Veliki četrtek
- 20 P Veliki petek
- 21 S Velika sobota
- 22 N **Velika noč - Vstajenje**
- 23 P **Velikonočni ponedeljek**
- 24 T Jurij, muč.; Fidelis
- 25 S Marko, evangelist €
- 26 Č Klet in Marcellin, papež
- 27 P Hozana Kotorska, spozn.
- 28 S Pavel od Križa, spozn.
- 29 N **Katarina Sienska, cerkv. uč.**
- 30 P Pij V., papež; Jožef Cottolengo

- 1 T **Jožef delavec**
- 2 S Atanazij, škof; Boris
- 3 Č Aleksander, papež; Mavra
- 4 P Monika; Florijan (Cvetko)
- 5 S Pij V., papež; Angel, muč.
- 6 N **Dominik Savio; Benedikta**
- 7 P Gizela (Željka), redovnica
- 8 T Peter, škof; Viktor, škof
- 9 S Gregor Nacijanski, cerkv. uč.
- 10 Č Izidor, kmet; Antonin, škof
- 11 P Filip (Zdenko); Sigismund
- 12 S Pankracij; Nerej in Ahilej
- 13 N **Servacij; Robert Bellarmino**

- 14 P Bonifacij; Justa in Justina
- 15 T Zofija (Sonja), devica
- 16 S Ubald, škof; Janez Nepomuk
- 17 Č Bruno, škof; Pashal Baylon ☺
- 18 P Aleksandra in Klavdija, muč.
- 19 S Peter Celestin; Pudencijana
- 20 N **Bernardin Sienski, spozn.**
- 21 P Andrej Bobola; Pahomij, pušč.
- 22 T Julija, dev., muč.; Renata
- 23 S Janez de Rossi, spozn.
- 24 Č Marija, pomočnica kristjanov
- 25 P Urban I.; Gregor VII. ☹
- 26 S Filip Neri; Elevation
- 27 N **Beda častitljivi, cerkv. uč.**
- 28 P Avguštin, škof; Emilij, muč.
- 29 T Marija Magdalena Pazzi
- 30 S Ivana Orleanska, devica
- 31 Č **Gospodov vnebohod**

- 1 P Angela Merici; Pamfil ☉
- 2 S Marcellin in Peter; Erazem
- 3 N **Klotilda; Pavla, dev.**
- 4 P Kvirin, škof; Franč. Caracciolo
- 5 T Bonifacij, škof; Valerija, muč.
- 6 S Bertrand, oglejski patriarh
- 7 Č Robert, opat ☽
- 8 P Medard; Viljem, škof
- 9 S Primož in Felicijan
- 10 N **Binkošti - Prihod Sv. Duha**
- 11 P Barnaba, apostol
- 12 T Janez Fakund; Leon III.
- 13 S Anton Padovanski

- 14 Č Bazilij Veliki, škof
- 15 P Vid in Modest; Krescencija ☺
- 16 S Gvidon; Frančišek Regis
- 17 N **Sveta Trojica - Adolf**
- 18 P Efrem, diakon; Marcelijan
- 19 T Gervazij in Protazij
- 20 S Silverij, papež; Florentina
- 21 Č **Sv. Rešnje Telo - Alojzij**
- 22 P Ahac; Pavlin Nolanski, škof
- 23 S Agripina, dev., mučenka ☹
- 24 N **Rojstvo Janeza Krstnika**
- 25 P Lucija, dev., muč.; Doroteja
- 26 T Janez in Pavel, mučenca
- 27 S Hema Krška; Ladislav
- 28 Č Marcela, muč.; Vincencija, sp.
- 29 P **Peter in Pavel, apostola**
- 30 S Prvi rimski mučenci ●

- 1 N **Dragocena kri Kristusova**
- 2 P Marijino obiskovanje
- 3 T Tomaž, apostol; Irenej, muč.
- 4 S Urh, škof; Berta, devica
- 5 Č Anton Caharija; Vilibald, škof
- 6 P Marija Goretti, dev., muč.
- 7 S Ciril, menih; Metod, škof
- 8 N **Kilijan, škof; Prokofij**
- 9 P Veronika; Brikcij, škof
- 10 T Sekund; Amalija (Ljuba)
- 11 S Olga Kijevska; Pij I., papež
- 12 Č Mohor in Fortunat, muč.
- 13 P Anaklet, papež; Evgen, škof

- 14 S Bonaventura, škof, cerkv. uč.
- 15 N **Henrik, spozn.; Vladimir** ☉
- 16 P Karmelska Mati božja
- 17 T Aleš (Aleksij), spozn.
- 18 S Kamil Lellis; Friderik
- 19 Č Vincencij Pavelski; Zlata, dev.
- 20 P Hieronim Emiliani; Marjeta
- 21 S Lavrencij; Dánijel, prerok
- 22 N **Marija Magdalena (Majda)**
- 23 P Apolinarij, škof; Liborij ☽
- 24 T Kristina, dev., mučenka
- 25 S Jakob (Rado) starejši, apostol
- 26 Č Ana, mati Marije device
- 27 P Pantaleon; Klemen Ohridski
- 28 S Nazarij in Celzij; Viktor
- 29 N **Marta, dev.; Simplicij**
- 30 P Abdon in Senen, mučenca ●
- 31 T Ignacij (Igor) Lojolski

- 1 S Makabejski bratje; Vera
2 Č Alfonz Liguori; Porcijunkula
3 P Lidija, dev.; Nikodem, spozn.
4 S Dominik (Nedeljko), spozn.
5 N **Marija Snežnica - Nives**
6 P Spremenjenje Gospodovo
7 T Kajetan, spozn.; Donat, škof
8 S Janez Marija Vianney, spozn.
9 Č Roman, muč.; Peter Faber
10 P Lavrencij (Lovro), mučenec
11 S Tiburcij in Suzana, muč.
12 N **Klara (Jasna), dev.; Hilarija**
13 P Janez Berchmans; Hipolit

- 14 T Evzebij; Demetrij (Mitja) ☉
- 15 S **Marijino vnebovzetje**
- 16 Č Joahim, oče Marije Device
- 17 P Hijacint; Pavel; Julijan
- 18 S Agapit (Ljubo); Helena
- 19 N **Ivan Eudes, spozn.; Ludvik**
- 20 P Bernard, opat, cerkv. uč.
- 21 T Frančiška Šantalska; Fidelis
- 22 S Marija Kraljica; Timotej ☽
- 23 Č Filip Benizzi; Klavdij, muč.
- 24 P Jernej (Bartolomej), apostol
- 25 S Ludvik, kralj; Patricija
- 26 N **Zefirin, papež; Rufin, škof**
- 27 P Jožef Kalasancij, spozn.
- 28 T Avguštin, škof, cerkv. uč. ●
- 29 S Obglavljenje Janeza Krstnika
- 30 Č Roza iz Lime, devica
- 31 P Rajmund (Rajko), sp.; Pavlin

- 1 S Egidij (Tilh), opat; Verena
- 2 N Štefan, spozn.; Maksima, muč.
- 3 P Pij X., papež
- 4 T Rozalija, dev.; Mojzes, prer. ☽
- 5 S Lavrencij; Viktorin, škof
- 6 Č Petronij, škof; Favst in tov.
- 7 P Regina; Marko Križevčan
- 8 S Rojstvo Marije Device
- 9 N **Sergij; Peter Klaver, spozn.**
- 10 P Nikolaj Tolentinski, spozn.
- 11 T Prot in Hijacint, muč.
- 12 S Gvido; Silvin, škof ☽
- 13 Č Amat, opat; Notburga

- 14 P Povišanje sv. Križa
- 15 S Žalostna Mati božja
- 16 N **Ljudmila; Ciprijan, škof, muč.**
- 17 P Robert, sp.; Lambert, škof
- 18 T Irena; Zofija, mučenka
- 19 S Januarij, mučenec €
- 20 Č Mihael in Teodor, mučenca
- 21 P Matej, apostol, evangelist
- 22 S Mavricij, muč.; Tomaž Vil.
- 23 N **Lin, papež; Tekla, dev.**
- 24 P Marija rešiteljica jetnikov
- 25 T Avrelija, dev.; Nikolaj Flüe
- 26 S Ciprijan in Justina, muč. ●
- 27 Č Kozma in Damijan, muč.
- 28 P Venceslav (Vaclav), muč.
- 29 S Mihael, nadangel; Gabrijel
- 30 N **Hieronim, cerkv. uč.; Zofka**

- 1 P Remigij, škof; Verena
- 2 T Angeli varuhi; Teofil, spozn.
- 3 S Terezija Deteta Jezusa
- 4 Č Frančišek Asiški, spozn. D
- 5 P Placid, muč.; Marcelin, škof
- 6 S Bruno; Renato, škof
- 7 N **Rožnovenska Mati božja**
- 8 P Sergij, tržaški muč.; Brigita
- 9 T Dionizij, škof; Janez Leonardi
- 10 S Frančišek Borgia, spozn.
- 11 Č Materinstvo Marije; Emilija
- 12 P Maksimilijan, celjski škof (S)
- 13 S Edvard; Koloman, muč.

- 14 N **Kalist, papež; Gvdencij**
- 15 P Terezija Avilska, red.
- 16 T Hedvika; Gal, opat
- 17 S Marija Marjeta Alakok
- 18 Č Luka, evangelist; Julijan €
- 19 P Peter Alkantarski; Etbin, opat
- 20 S Janez Kentski; Irena, dev.
- 21 N **Uršula in tov., mučenke**
- 22 P Marija Salome; Donat, škof
- 23 T Roman, škof; Severin, škof
- 24 S Rafael, nadangel; Srečko, muč.
- 25 Č Izidor, kmet; Krišpin
- 26 P Evarist, papež; Lucijan
- 27 S Venancij in Sabina, muč.
- 28 N **Simon in Juda, apostola**
- 29 P Narcis, škof; Ermelinda ●
- 30 T Alfonz Rodriguez, škof
- 31 S Volbenk, škof; Kvintin, muč.

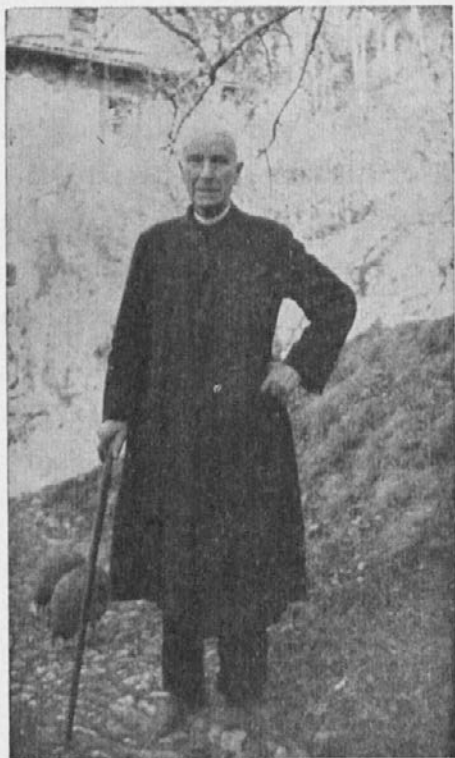
- 1 Č Vsi sveti
- 2 P Spomin vernih duš
- 3 S Just, tržaški zavetnik, muč. ☽
- 4 N **Karol Boromejski (Drago)**
- 5 P Zaharija in Elizabeta
- 6 T Leonard (Lenart), opat
- 7 S Engelbert, škof; Ernest, opat
- 8 Č Bogomir, škof; Bogdan
- 9 P Teodor, Božidar
- 10 S Andrej Avelinski; Demetrij ☺
- 11 N **Martin (Davorin), škof**
- 12 P Martin, papež; Emil, spozn.
- 13 T Stanislav Kostka, spozn.

- 14 S Jozafat Kunčevič, muč.
- 15 Č Albert Vel.; Leopold, spozn.
- 16 P Otmar, opat; Gertruda (Jerica)
- 17 S Gregor; Evfemija in Tekla, muč.
- 18 N **Roman, diakon; Odon, opat** ☪
- 19 P Elizabeta Ogrska; Poncijan, p.
- 20 T Feliks Valois; Edmund, škof
- 21 S Darovanje Device Marije
- 22 Č Cecilija, dev.; Maver, škof
- 23 P Klemen I., papež; Kolumban
- 24 S Janez od Križa; Krizogon ☉
- 25 N **Kristus Kralj - Katarina, dev.**
- 26 P Konrad; Leonard Portomavr.
- 27 T Virgilij, škof; Valerijan
- 28 S Katarina Labouré; Gregor III.
- 29 Č Blaž in Demetrij, muč.
- 30 P Andrej, apostol; Justina, muč.

- 1 S Marijan in tov.; Eligij
- 2 N **1. adventna - Bibijana, dev.**
- 3 P Frančišek Ksaver; Sofonija D
- 4 T Barbara, dev.; Barica
- 5 S Sava, opat; Krispina
- 6 Č Nikolaj, škof; Miklavž
- 7 P Ambrož, škof, cerkv. uč.
- 8 S **Mati božja Brezmadežna**
- 9 N **2. adventna - Abel, očak**
- 10 P Loretska Mati božja (W)
- 11 T Damaz I., papež; Danijel
- 12 S Spiridion (Dušan); Amalija
- 13 Č Lucijan, muč.; Otilija

- 14 P Just, muč.; Pompej, škof
- 15 S Kristina, dev.; Valerijan
- 16 N **3. adventna - Albina, devica** €
- 17 P Lazar, spozn.; Olimpija, žena
- 18 T Gracijan, škof; Teotim
- 19 S Urban V., papež; Favsta, muč.
- 20 Č Evgenij in Makarij, muč.
- 21 P Tomaž, apostol; Severin, škof
- 22 S Demetrij (Mitja), muč.
- 23 N **4. adventna - Viktorija, dev.**
- 24 P Sveti večer - Adam in Eva ☉
- 25 T **Božič - Rojstvo Gospodovo**
- 26 S **Sveti Štefan, mučenec**
- 27 Č Janez, apostol, evangelist
- 28 P Nedolžni otroci
- 29 S Tomaž, apostol; David, kralj
- 30 N **Sveta družina - Evgen, škof**
- 31 P Silvester I., papež; Pavlina

Msgr. Ivan Trinko

Rodovnik Ivana Trinka

Ob 110. obletnici rojstva Ivana Trinka objavljamo rodovnik njegove rodbine, po domače »Pri Pjernovih« na Trčmunu. Po do sedaj znanih virih izhaja rod iz vasi Ceplesišče, ki je oddaljeno 2 km od Trčmuna. Prvi je prišel na Trčmun neki **Štefan Trinko**, ki je bil rojen okrog leta 1735. Pozneje je sledilo »Pri Pjernovih« na Trčmunu šest rodov, kot je razvidno iz naslednjih podatkov:

TRINKO Tomaž † Štefana - poročen dne 22. junija 1785, umrl 29. junija 1831.

POLANSČAG Gertruda (Jera) - (brez podatkov).

Otroci:

Peter, rojen 22. februarja 1796, poročen 19. junija 1820.

Jožef, rojen 1806, umrl 18. septembra 1873.

Ivana, rojena 1809, poročena 20. aprila 1834.

Matija, rojen (?), poročen 26. junija 1816, umrl 19. avgusta 1843.

TRINKO Peter † Tomaža, rojen 22. februarja 1796, poročen 19. junija 1820, umrl 1861.

KRUCIL Marija † Gašparja, rojena 3. septembra 1795, poročena 19. junija 1820, umrla 7. aprila 1843.

Otroci :

- Jožef, rojen 14. marca 1824, poročen 22. junija 1846.
Anton, rojan 30. decembra 1826, poročen 19. septembra 1853, umrl 20. novembra 1903.
Matija, rojen 20. februarja 1834, poročen 8. oktobra 1864, umrl 18. septembra 1902.
Andrej, rojen 16. novembra 1836, umrl 26. dec. 1838.
TRINKO Jožef, rojen 14. marca 1824, poročen 22. junija 1846.

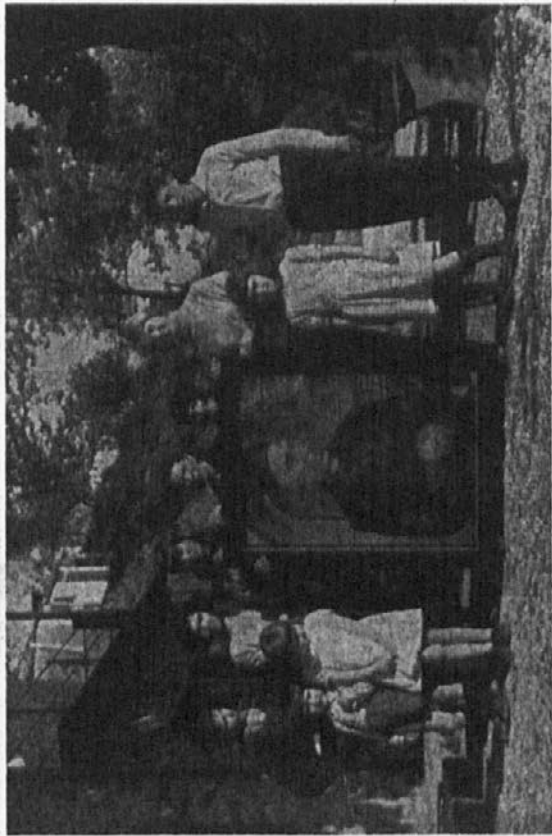
JELLINA Uršula † Blaža, rojena 19. novembra 1827, poročena 22. junija 1846, umrla 13. januarja 1894.

Brez otrok.

- TRINKO Anton † Petra, rojen 30. decembra 1826, poročen 19. septembra 1853, umrl 20. novembra 1903.
GOLOP Marija † Janeza, rojena 30. maja 1828, poročena 19. septembra 1853, umrla 15. februarja 1904.

Otroci :

- Valentin, rojen 4. februarja 1855, poročen 11. februarja 1882, umrl 29. aprila 1905.
Marija, rojena 7. marca 1857, neporočena, umrla 29. januarja 1944.
Terezija, rojena 28. septembra 1859, redovnica, umrla v Brescii.
Ivan, rojen 25. januarja 1863, posvečen 1886, umrl 26. junija 1954.
Katarina, rojena 23. novembra 1864, poročena 30. aprila 1898, umrla 30. novembra 1918.

Pred Trinkovo hišo

TRINKO Valentin, rojen 4. februarja 1855, poročen 11. februarja 1882, umrl 29. aprila 1905.

TRINKO Ana † Matija, rojena 4. julija 1861, poročena 11. februarja 1882, umrla 17. januarja 1920.

Otroci :

Alojzija, rojena 23. marca 1883, neporočena, umrla 22. decembra 1951.

Marija, rojena 8. junija 1885, umrla 6. maja 1886.

Marija, rojena 13. junija 1887, umrla 4. maja 1892.

Mohor, rojen 12. julija 1889, umrl 17. maja 1892.

Valentin, rojen 1. januarja 1893, poročen 25. oktobra 1919, umrl 18. oktobra 1926.

Jožef, rojen 28. marca 1895, neporočen, umrl 3. aprila 1929.

Ivan, rojen 17. oktobra 1898, umrl v Dachau.

Ciril, rojen 8. avgusta 1904, neporočen, *še živi*.

TRINKO Valentin † Valentina, rojen 19. januarja 1893, poročen 25. oktobra 1919, umrl 18. oktobra 1926.

ZABRJEŠČAK Emilija † Alojza, rojena 23. januarja

Otroci :

1894, poročena 25. oktobra 1919, umrla 1972.

Kristina-Petra, rojena 1. avg. 1920, neporočena, *še živi*.

Valentin, rojen 8. julija 1922, poročen 18. februarja 1954, *še živi*.

Anton, rojen 17. julija 1924, neporočen, *še živi*.

TRINKO Valentin † Valentina, rojen 8. julija 1922, poročen 18. februarja 1954.

Pred Trinkovo hišo (nečakl)

MARTINIČ Livija-Eni, hči Janeza, rojena 10. oktobra
1930, poročena 18. februarja 1954.

Otroci :

Ana, rojena 28. julija 1955.

Peter-Ivan, rojen 19. novembra 1956.

Ivo, rojen 13. julija 1958.

Marta, rojena 19. aprila 1960.

Ivana, rojena junija 1963.

Fabio-Valentin, rojen 14. februarja 1965.

DOMOVINI

*Tvoje ljubim stoletno gorje,
tvoje nebo, tvoje morje,
tvoje zemlje tesne meje,
o domovina!*

*Bodi velika — ko sončni poldan,
bodi silna ko v pušči orkan,
bodi moj grob — moj grob hladan,
o domovina*

IVAN PREGELJ

Trinkov spomenik

IVAN TRINKO

in duh. Anton Kufolo - Čedermac

V spominskem govoru, ki ga je imel msgr. Luigi Venturini dne 17. novembra 1954, je orisal z vso pravičnostjo in ljubeznijo podobo Ivana Trinka. Med drugim je dejal: »Tisoči duhovnikov, ki jih je v 46 letih profesorske službe poučeval filozofijo, so ga spoštovali in se ga bodo do smrti spominjali s sinovsko hvaležnostjo, ker se zavedajo, da jim je dal podlago za njihovo izobrazbo.«

Med temi tisoči so mu bili prav gotovo najbolj pri srcu sinovi Beneške Slovenije, njegove ožje domovine. Te je posebej vzgajal, jih spodbujal, naj se uče slovenščine in jim stal ob strani kakor dober oče in varuh. Njegova soba je bila posebna učilnica, kjer so ti fantje od blizu, na štiri oči, poslušali njegove nauke in opomine. Morda se je najbolj oklenil teh naukov Anton Kufolo, ki je tako vzljubil svojo »teptano Beračijo«, kot jo je sam nekje imenoval, da je do zadnjega zbiral vse, kar je bilo o tej tep-

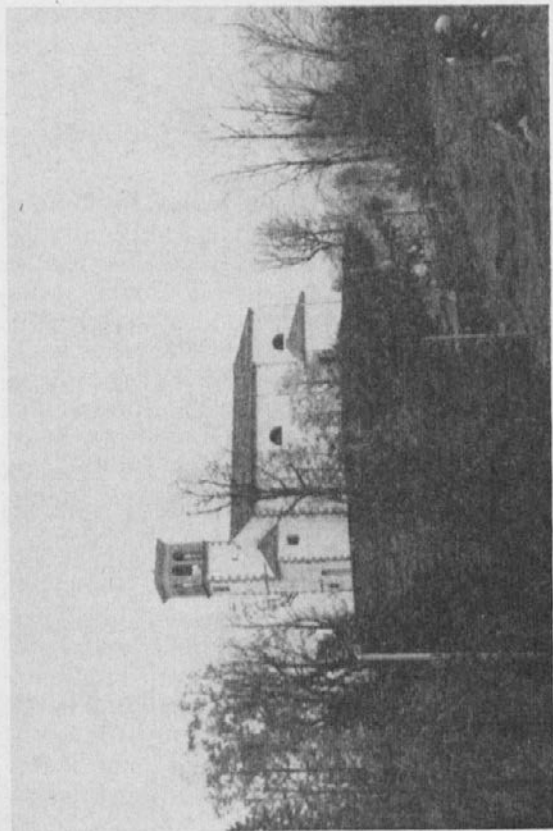
tani zemlji zapisano v slovenskih in italijanskih časnikih. Pisal je tudi dnevnik, v katerem je zabeležil vse dogodke, ki so danes dragocen dokument za zgodovinarja. Tudi na svojega velikega dobrotnika Ivana Trinka ni nikoli pozabil. Skrbno je obveščal svoje sobrate, ko se je bližal njegov god, da so se zbrali okrog njega in mu voščili. Tudi ta voščila si je zapisoval. Zelo zanimivo je voščilo za Trinkovo 80-letnico, ki jo je praznoval sredi vojne vihre. Duhovniki so se zbrali pri njem in Kufolo mu je prebral tole voščilo:

Velečastiti gospod profesor!

Nocoj bo točno 40 let (1903), ko sem prvič pokusil tisto sladko belo vino, ki je vžgalo v meni zavednost in navdušenje, ki nista več ugasnili.

Slovenski semeniščniki (bilo nas je čez 50) smo Vam takrat voščili ne le za god, ampak tudi za 40-letnico Vašega življenja. Dobro se spominjam, kako debelo sem pogledal, takrat ne še gospoda in sedaj že pokojnega Jožefa Domenisa, ki Vam je v imenu pričujočih voščil vsaj še 40 let življenja. Zdelo se mi je, da pretirava in Vi tudi ste z nasmehom in karakteristično kretnjo rok pokazali, češ ... nemogoče!

No, zdaj pa se vidi, da je bil pokojni Domenis preskromen in Vaša kretnja neumestna. Prešlo je vseh tistih 40 let, ki smo Vam jih privoščili in Vi še svež in močan načenjate drugo 40-letno dobo. Zadnja 40 leta so bila najhujša za naš narod, odkar biva ob Nadiži. Vse peklenške, posvetne in cerkvene moči so se združile, da bi ga enkrat za vselej udušile. Pa narodi ne umirajo. Čuval nas je Bog, ki je ustvaril narode, in pravični Bog, ki je volu dal rogè, da se brani, zajcu noge, kači strup, nam pa je dal za branilno orožje trmo. Sono testardi — so se opravičevali nasprotniki, ko se nismo hoteli ukloniti! V nevihti je suho in gnilo listje sicer odpadlo, več se jih je sprevrglo v netopirje, a jedro, trmasto jedro naroda je ostalo. Grom in peklo prazne proti nam so bile steke. Zdaj pa ob Vaši 80-letnici — skala poka, dob se lomi in zemlja se trese. Drugi se boje pogina, nam pa se zdi, da slišimo upapolni glas: Zora puca, bit će dana! Zato nas nič ne glejte debelo, preč. g. Profesor, ako Vam voščimo še drugih 40 let življenja. Saj palice, na katero se opirate, Vam ni vsilila starost, ampak nezgoda, peklenški incident; glava je še neupogljiva in duh svež in mlad. Mnogi izmed nas, ki smo komaj

Obnovljena trčmunska cerkev

stopili v Abrahamovo dobo, izgledamo slabše od Vas, ki ste korajžno stopili v Matuzalemovo dobo. Bog Vam daje še živeti vsaj 40 let v novem redu.

S to željo dvignemo kozarce in pijemo na Vaše zdravje!

To voščilo je res zgodovinsko. Prvič nam pove, da je bilo leta 1903 več kot 50 mladih fantov iz Benečije v semenišču. V teh fantih je Trinko videl nove pastirje in nove učitelje ljudstva. Če danes pomislimo, da nima Beneška Slovenija niti enega fanta v semenišču, potem laže razumemo, zakaj se loteva malodušje tiste redke beneške duhovščine, ki še čuti z ljudstvom.

Kufolovo voščilo je polno optimizma in preroškega duha. Fašizem je bil takrat še na oblasti (januar 1943) in vendar pravi: Drugi se bojè pogina, nam pa se zdi, da slišimo upapolni glas! Omenja tudi novi red. Žal, se niso vse njegove želje uresničile. Trinko pa je preživel še novih enajst let!

Kako je Kufolo cenil svojega učitelja in buditelja, spoznamo tudi iz tega, da je skrbno zbral seznam Trinkovih spisov. V seznamu so navedena vsa najvažnejša dela, razen manjših brošuric, ki jih je Trinko izdajal za razne poroke in nove maše.

NEPOPOLN SEZNAM SPISOV
MSGR. IVANA TRINKA

Morda ne bo odveč, če za Trinkovo 110. obletnico rojstva objavimo tudi ta Kufolov seznam.

1. *Beneški Slovenci* - Ljudski glas, Ljubljana 1883.
2. *Narodne stvari* - Ljubljanski zvon 1884.
3. *Dell'origine degli sloveni nel Friuli* - Cividale 1886. Tipogr. Fulvio.
4. *A proposito delle storielle popolari* - Pagine friulane I. pag. 95. Udine 1889.
5. *Pergamena dell'anno 1170* - Tipografia del Patronato. Udine 1890.
6. *Peter Podreka* - Ljubljanski zvon 1890, str. 280.
7. *Eccidio di Aquileia* - Tip. Patronato. Udine 1896.
8. *Poezije* - A. Gabršček. Gorica 1897.
9. *Nozze del prof. dott. Francesco Musoni-Emilia Veliscig* - Tip. Patronato. Udine 1897.
10. *Beneška Slovenija* - Dom in svet, Ljubljana 1898, štev. 2, 3, 6, 7.
11. *Polemica* - lettura Patria del Friuli, 2. 8. 1899, Udine.
12. *Italski Slovenci* - Slovanski prehled, Praga 1899, str. 223-229.
13. *Il Matajur - solenne omaggio a Gesù Cristo Redentore* - Udine 1901.
14. *Cenno storico dell'oratorio »Il Natale del Redentore«* - Perosi, Udine 1901.

15. *A proposito di »Missus« (Vittorio Franza) - Introduzione e spiegazione* - Ediz. Morgante - Udine 1903.
16. *Intermezzi della vita - Rime di Giuseppe Ellero - Introduzione* - Tip. Patronato, Udine 1904.
17. *Divagazioni cosmologiche intorno alla natura dei corpi* - Udine 1904, Atti dell'Accademia di Udine, anni 1903-1904, Tip. Doretti.
18. *Gli studi del prof. Baudouin de Courtenay sui dialetti slavi del Friuli* - Udine 1906, Atti dell'Accademia di Udine, Tip. Doretti.
19. *Hajdimov v Rezijo* - Dom in svet 1907, str. 272-274, 310-314, 419-422, 450-545, 512-515.
20. *De universalibus - Lectiones logicae* - Udine 1910, Tip. Patronato.
21. *Jacopo Tomadini e la musica sacra in Friuli* - Udine 1910, Atti dell'Accademia di Udine, anno 1908-1909, serie III, vol. XV.
22. *Le valli dell'Aborna, del Cosizza e dell'Erbezzo* - Udine 1912, Guida del Friuli-Prealpi Giulie, Società Alpina Friulana.
23. *S. Pietro al Natisone* - Udine 1912, Guida del Friuli-Prealpi . . .
24. *G. B. de Giorgio - filosofo friulano* - Udine 1913, Atti dell'Accademia, serie IV, col. III. Tipografia Doretti.
25. *Il neo-scolastico G. B. de Giorgio* - Udine 10. 5. 1913, Pensiero del Friuli.

26. *Saggio di antiche melodie liturgiche nei paesi italo-slavi* - Milano 1915, Arte cristiana III.
27. *Nel trigesimo della morte di Riccardo della Torre* - Cividale 1917 (Foglietto »In alto!«).
28. *Peter Podreka* - Gorica 1922, Mladika str. 273-275.
29. *Beneška Slovenija* - Jadranski almanah str. 115-120, Trst 1923.
30. *Commemorazione di Jacopo Tomadini nel primo centenario della sua nascita* - Udine 1923, Tip. S. Paolino.
31. *La parlata resiana* - Udine 1924-25, Guida della Carnia, Soc. Alpina Friulana.
32. *Il problema massimo della filosofia contemporanea* - Udine, Tip. Doretta.
33. *Naši paglavci* - Goriška Mohorjeva družba - Gorica 1929.
34. *Grammatica della lingua slovena ad uso delle scuole* - Katoliška knjigarna, Gorica 1930. «
35. *A proposito del canto popolare* - Udine, Ce fastu? VIII, str. 115-118.
36. *Notizie su Giulio Quaglia pittore* - Udine 1932-1933, Atti dell'Accademia di Udine.
37. *Notizie su Giulio Quaglia pittore* - (conferenza), Udine 1934, Arti Grafiche Friulane.
38. *La filosofia ed il senso comune* - Udine 1935, Accademia di Udine, Arti gr.

39. *Turner - Storia della filosofia (prevod) - Poglavlje o italijanskih, ruskih, poljskih, čeških in jugoslovanskih filozofih - napisal Iv. Trinko - Vicenza 1935, S. A. Tipografica.*
40. *In memoria di S. E. Mons. Fortunato de Santa vescovo - Udine 1938, Arti Grafiche Friulane.*
41. *Storia politica, letteraria ed artistica della Jugoslavia - Udine 1939, Istituto edizioni accademiche.*
42. *Commemorazione della Maria Teresa Zanutta - Udine 1940, Arti gr. friulane.*
43. *Naše molitve - molitvenik - Gorica 1951, Tisk. Jucchi.*

Poleg naštetih stvari je Trinko prevajal v italijanščino Prešerna, Gregorčiča, Tavčarja, Stritarja, Puškina, Turgenjeva, Tolstoja, Gogolja, Sienkievicza, itd.

Kumetouški delauni dan

Ko se zvon oglasi, naznanja novi dan in kliče k jutranji molitvi tudi beneški kumet zapusti posteljo. Prva skrb je pogled v hlev. Že pri odpiranju vrat, liska, brieza in cika ga pozdravljajo z dolgim rahlim mukanjem in prosijo hrane. Kumet se jim približa, jih pogladi po glavi, vsako pokliče po imenu in jim vrže v jasli sena. Ko mož čisti hlev, se žena pripravlja na molzenje, čepeč na nizkem stolu, z rahlo besedo pri vsaki kra-
vi. Skupaj z možem se povrneta v hišo, pripravita jutranje jedilo otrokom, ki že šumijo, kakor buče in čakajo poklic matere. Mati vsakega otroka opomni naj opravi jutranje molitve, naj skaže pridnost v hiši, v šoli, na delu in naj spoštuje vse ljudi.

Oče je že v noči izbral delo novega dneva. Spomladi ga čaka njiva, tista njiva, ki je hranila starše, dede, ves družinski rod, stoletja in stoletja, odkar Slovenec prebiva na tej zemlji. Njiva ga vabi na oranje, kopanje, in čaka novo seme da obdari kumeta. Ko se ji približa, mu kroži nešteto spominov

v mislih. Vidi umrlega očeta, brate, sestre, vidi njih lica, razgreta od truda, glave od potu, ki se vzdiguje kakor iz loncev vrele vode. Loti se dela vesel, radosten, zamaknjen v zlato up bogate jeseni. Ob poldnevu ko žena ali sinček prinesejo južino, se prekriža in izgovori: »Bog me požegni.« Po šoli priletijo otroci k očetu, veselo, nemirno kakor živo srebro, in vsak ga popraša, kaj bo pomagal ali pri trošenju gnoja ali pri pobiranju plevela, da bi olajšal očetov trud.

Sončna pomlad vse veseli, drevje se vzbuja, travica zeleni in ptički razglašajo novo pomladno življenje. V poletnem času je glavno delo sečnja ali košnja trave. V prejšnjih časih praznik Sv. Petra ob Nediži ni bil samo cerkveni, ampak tudi senjan in trg. Slovenci nediških, sovonskih in ljenarskih dolin so prihajali ne samo h pobožnosti, ampak tudi za nakup potrebnih reči, kakor so kose, kosišča, nakone, osunjaki, osle in grablje; možem široke slamnike, ženam rožne, široke facolete za glavo.

Sečnja v dolinah in gorah je bila nekaj veselega, vrisk, petje, dolgi močni klici so bodrili daleč naokoli, po vseh senožetih, življenje in delo.

Ob venjicah belo in črno grozdje kliče

Kmečka dela v Benečiji

na bandimo. Hruške in jabolka vabijo: »Vzemi in jej.« Vsi ti pridelki govorijo kumetu: »Pripravi kleti, solarje, hočemo k tebi, pod tvojo streho za življenje tvoje družine in tvojih otrok.« Kumet ponosno spravlja, razklada hvaleč Boga za bogato jesen.

Ko se bliža zima, napravi drva in jih zloži okoli hiše, da bodo ogrevala celo stanovanje ob mrazu in ledu. Dnevi zime zadržujejo kumeta pri hiši, a ne v lenobi, ampak v vestnem pregledovanju in popravljanju posode, spletanju košev, nasajanju lopat, izdelovanju žbrinc in vsega potrebnega orodja. Star pregovor namreč pravi, da vsak cvek in žlica malte pomagata, da stoji hiša in dom še vedno pokonci.

Materin jezik

Jezik nam ni dan samo zato, da se sporazumevamo drug z drugim, ampak je predvsem izraz našega duševnega življenja.

Materin jezik nam odkriva svet v nas samih in zunaj nas. Še prav posebno velika in dragocena vrednota je, ker ustvarja najmočnejšo vez med ljudmi istega naroda. Izguba materinega jezika pomeni narodno smrt.

Pomembni dnevi

Sredi septembra lanskega leta 1972 se je razvijal v Vidmu v veličastnem slavlju evharistični kongres, ki bo ostal zgodovinsko pomemben tudi za naše podmatajurske rojake. Vpričo sto in sto tisoč ljudi je bil slovesno izpričan tisočletni obstoj slovenskega rodu od Matajurjevih pobočij do videmskih ravnin.

Poseben dan za Slovence na evharističnem kongresu je bil 15. september. Slovenski verniki iz videmske, goriške in tržaške škofije so popolnoma napolnili veliko cerkev Milostne Matere - Madonna delle Grazie. Slovenska molitev in pesem je donela daleč ven na trg, kjer je bilo središče evharističnih slovesnosti.

V baziliki je svojim rojakom govoril župnik Cenčič iz Gorenjega Trbilja. V vznese-nem govoru je poudaril osrednjo misel kongresa:

»Prvikrat v zgodovini smo uradno združeni vsi skupaj videmski, goriški in tržaški Slovenci. Tudi če smo si bratje po narodno-

sti in po veri, nas ločijo človeške meje in politične pregrade. To skupno evharistično slavje izpričuje, da se mi slovenski verniki zavedamo pomena, ki ga ima videmska škofija in tudi evharistični kongres, ki naj družijo ljudstva, različna po jeziku in kulturi, a enaka v izpovedi iste vere.«

PAPEŽEV POZDRAV

Še važnejši poudarek tisočletnemu obstoju slovenske narodnostne skupnosti na tem ozemlju je dal naslednji dan 16. septembra sv. oče Pavel VI. Na trgu prvega maja je vpričo dvesto tisoč ljudi posebej pozdravil naše izseljence in Slovence.

Papeževe besede so se glasile:

»Un saluto particolare a voi, emigrati del Veneto e del Friuli specialmente, e a voi Sloveni qua convenuti per questa felice circostanza che tanti vincoli storici ed etnici uniscono a questa regione.« — (Poseben pozdrav vam, izseljenci iz Benečije in zlasti iz Furlanije in vam Slovencem, ki ste se tukaj zbrali ob tej srečni priložnosti in ki vas toliko zgodovinskih in narodnostnih vezi združuje v to deželo).

Te svečane besede so vsi navzoči in vsi, ki so jih slišali po radiu, sprejeli kot naj-

višje potrdilo o obstoju Slovencev v tej deželi, kar so poprej zanikali celo nekateri cerkveni narodni nestrpneži v veliko škodo bratskega Kristusovega duha, ki ga je oznanil tudi evharistični kongres v Vidmu in na njem tudi naš rod pod Matajurjem.

L. Z. Fervidus

Na Kámenci

(SREČANJE TREH DEŽEL *)

1

*Oj Kámenca, oj Kámenca, lepo, lepo
pri tebi v Benečiji je biló.*

*Pozdravili smo se prijatelji iskreni,
pri tebi zbrani na planotici zeleni.*

*Koroški in primorski so Slovenj paršli
in Benečanje vzeli se od vseh strani,
Furlani še, Taljani, vsi skupaj v veri eni,
pri tebi zbrani na planotici zeleni.*

*Ljudi iz treh dežel biló nas je tarkáj,
o, vsem se naokol odprl je lep razgláj:
smo zrlí na Matajur, na Mont Čanin sneženi,
pri tebi zbrani na planotici zeleni.*

*Na trati tam kaplani Čedermaci,
ki pri ovčicah svojih zvesti so ostali,
so sveto mašo po slovenjbeneško brali,
v jezikih treh pa še berila, evangelje.
»Rječan«, domači zbor prelepo nam zapel je.*

*A na tribuni tam, oj, brunni ti možje
povzdignili so glas čez dole in gore :
O, čujte, čujte naše davne klice,
se mi borimo še za narodne pravice.*

*In v dušku pesmi so mogočno zadonele,
glasnice s prve, z druge, s tretje so dežele,
vse budnice, koračnice, zdravice :
Beneški fantje zaigrajte, zaplešite čečice!*

*Tedaj kot blisk je huda ura prihrumela
čez Kámenco udarjala je grom na grom
kot da razgnati božje ljudstvo bi hotela
in zrušiti njih skupni novi dom?*

*Nikdar! Po vseh viharjih in potresih
se mavrica je vzpela na nebesih,
ki polno barv ima, a v eno se prelije
kot tri jeziki v eno pesem ene melodije.*

*Oj Kámenca oj Kámenca,
obriši jim nekdanji znoj,
tam ljudstvom spravo, mir zapoj!*

*O, bili smo navdahnjeni,
o, bili smo vsi prerojeni
pri tebi zbrani na planotici zeleni.*

**) Dne 10. septembra 1972 je bilo na Kámenci, na odprtem travniku med Dolenjim Trbiljem in Staro goro srečanje treh dežel, Furlanov in Slovencev iz Italije, Jugoslavije in iz Avstrije.*

Sorodni duši

Kako prisrčni so bili odnosi med Trinkom in Kufolom nam razodeva tudi Trinkovo pismo z dne 4. decembra 1921. Kufolo ga je opozoril, da se bliža stoletnica rojstva kaplana Petra Podreke in ga prosil, naj nekaj napiše o tem slovnem možu, ki je prvi začel pisati slovenske pesmice v Beneški Sloveniji. Trinko mu je takole odgovoril:

Videm, 4.XII.1921.

Predragi!

*Ne zameri, da Ti tako zakasnjeno odgo-
varjam. Radi nujnega dela, ki mi je vzelo*

ves prosti čas do danes, nisem mogel niti pomisliti na druge reči. Nocoj imam pet pisem na razne kraje in Tvoje naj bo prvo. Kar mi uišeš o stoletnici pok. Podreke je vse dobro in dolžno; že prej mi je stalo pri srcu. Seveda jaz spišem, kar bo treba, prav rad, ker sem posebno hvaležen slavnemu možu, saj me je on najbolj navdušil za slovenščino. Pogovorite se med seboj in napravite vsaj na debelo kak načrt; o priliki se moremo tudi ustmeno sporazumeti. Za sedaj ne rečem družega, nego da sem — na razpolaganje. In potrpi, ako ne pišem dalje za nocoj. Pišem samo, da boš vedel, da kar si mi Ti pisal, me veliko zanima in če Ti nisem prej pisal ni iz nemarnosti, ampak ker nisem utegnil. S prisrčnim pozdravom

I. Trinko

Trinko je držal besedo in napisal za goriško Mladiko lep članek o kaplanu Petru Podreki.

Naša rast in življenje

Na naslednjih straneh so navedene številke prebivalstva po posameznih občinah Beneške Slovenije in za zadnji dve desetletji.

V vseh občinah je število prebivalstva občutno padlo. Padec v odstotkih v zadnjem desetletju 1961-1971 — kar nam nudi najbolj objektivni pogled, — pove, da je število najbolj nazadovalo v Dreki, in sicer za 46,9 odstotka. Sledi ji Tipana s 45,7 odstotka; nato Neme s 43,5 odstotka in dalje po vrsti: Brdo z 41 odstotki, Srednje 38,7 %, Rezija 37 %, Podbonesec 32,3 %, Ahten 32,6 %, Gorjani 31 %, Sovodnje 30 %, Prapotno 22,5 %, Neme 20,9 %, Tavorjana 19,4 %, Sveti Peter 17,9 %.

Tudi te številke in odstotki kažejo posebno sliko, da se namreč število prebivalstva krči tudi v bogatejših krajih.

Tu pa ne pride v poštev samo težki gospodarsko-agrarni položaj krajev, marveč še drugi nematerialni vzroki. Tudi tej resnici bo treba enkrat brez strahu pogledati v obraz.

OBCINA

	Število prebivalcev leta			Padec v zadnjih desetih letih
	1951	1961	1971	
1. Ahlen (Attimis)	3270	2911	1963	— 948
2. Brdo (Lusevera)	2228	1910	1127	— 783
3. Dreka (Drenchia)	1392	1128	599	— 529
4. Fojda (Faedis)	4566	4100	3233	— 867
5. Gorjani (Montenaris)	1465	1065	732	— 330
6. Grmek (Grimacco)	1737	1645	929	— 716
7. Neme (Nimis-)	4398	3599	2848	— 751
8. Podbonesec (Pulfero)	3735	3306	2237	—1069
9. Prapoto (Prepotto)	2036	1536	1190	— 346
10. Reziža (Resia)	3350	2830	1787	—1043
11. Sovodnje (Savogna)	2077	1741	1219	— 522
12. Srednje (Stregna)	1883	1554	952	— 602
13. Sv. Lenart (S. Leonardo)	2283	2077	1375	— 702
14. Tavorjana (Torreano)	3404	2918	2352	— 566
16. Tipana (Taipana)	2841	2258	1226	—1032

Srečanje na Kamenici

Na bratskem kulturnem srečanju treh narodov dne 10. septembra na Kamenici pri Stari Gori se je pokazal globoki pomen pravega sožitja sosedov ob mejah. Župnik Emil Cenčič je ob sodelovanju petih sobratov daroval sv. mašo v domačem narečju. Evangelij so brali v slovenščini, furlanščini, italijanščini in nemščini.

Na srečanju, ki je že imelo obliko nekdanjih taborov, so povzeli besedo dr. Černo, Predan in župnik Cenčič. Povzemamo njegove načelne misli, podane na tem srečanju:

Vsak človek uživa vse naravne pravice, da je prost fizične, verske, politične, gospodarske in narodne prisile in zatiranja. Naša Benečija še ni dosegla svojih pravic ne glede na gospodarski razvoj in niti glede etničnega priznanja in zato se že toliko let žrtvuemo v duhu italijanske ustave, ki je enaka ne glede na spol, raso, vero, jezik ali barvo kože, politično prepričanje ali socialno stanje.

Ko branimo naš slovenski materni jezik, naše navade, naš slovenski značaj, nismo

proti Italiji, temveč jo spoštujemo, saj je demokratična država, ki z ustavo priznava pravice narodnih manjšin.

Naša srečanja so kot taborski ognji, ki jih prižigamo po Benečiji vsako leto z upanjem in prepričanjem, da se vsak od nas, ki se jih udeleži, vrne domov s posebno iskro v srcu. Mi Benečani se vračamo z iskro poguma več in z navdušenjem za pridobitev naših pravic, prijatelji iz Furlanije, Slovenije in Avstrije pa z večjim poznanjem našega položaja in naših problemov ter z večjo dobro voljo, da sodelujejo pri njihovem reševanju.

Prišel je čas okrog božiča

Stare, lepe in globoko pomenljive so šege in navade, ki so se v nekaterih družinah v Beneški Sloveniji še ohranile v božičnem in novoletnem času. Tudi če se jih novi rod ne drži več in jih ne obhaja, vendar se jih spominja po pripovedovanju starejših v vasi in iskrica prisrčne domače preteklosti se za-blisne tudi v srcih, otopelih od sodobne brzine mehničnega življenja.

Se danes postane v srcu mehko, če se

utrne misel na nekdanje božične dni. Kot drugod po naših krajih, tako so gospodinje in dekleta tudi v hišah Beneške Slovenije že več dni pred božičem pospravljale in čistile po hiši in borjaču.

Kuhinjske posode, posebno kotlički za vodo ali čendivji, in vsa druga posoda z bakrenimi obroči se je morala svetiti kot luč v lanterni.

Gospodinje so hitele mesiti testo za gubance in štruklje. Ti so morali biti tako slastni in mastni, da so se kar sami spuzali po grlu v želodec. Zato so jim ponekod rekli »puzaci«.

S temi štruklji je bilo treba pogostiti kolednike ali kolédarje, ki so hodili trikrat pet koledo, to je na sveti večer, na zadnji dan starega leta in na svete Tri kralje.

Ko so šli na koledo je prvi dečak nosil na okrašenem drogu zvezdo, za njim je hodil tisti z zvoncem na drogu in je oznanjal prihod kolédarjev.

V vsaki hiši je skupina zapela koledniško pesem. Po navadi kako staro božično, ki je danes ni več slišati.

Nekdanji marljivi in menda prvi sistematični zbiralec ljudskih beneško-slovenskih pesmi, Rihard Orel, je zapisal, harmoniziral

in nam ohranil tisto staro božično o božjem rojstvu:

Te dan je vsega veseljá
Devica je rodila tega Sina božjega,
Devica je ostala,
našega Odrešenika, Stvarnika nebeškega
in angelskega kraljá.
Kdo je slišu gluh te glas:
Devica je rodila Boga,
je čuda prevelika,
čuda prevelika.

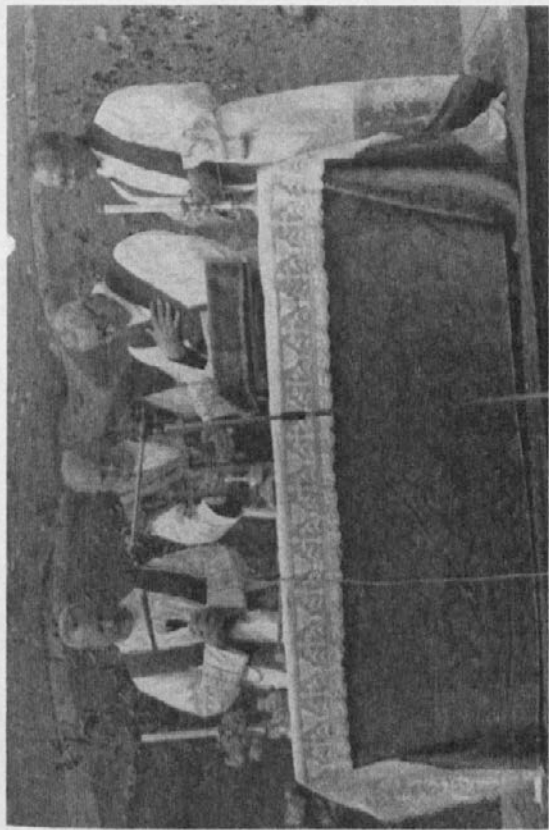
Naša zemlja

O domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama.

Nazadnje mu je ostalo polno prgišče lepote: razsul jo je na vse štiri strani, od štajerskih goric do strme tržaške obale, pa od Triglava do Gorjancev.

Gore in poljane oznanjajo, da je Bog ustvaril paradiž za domovino veselemu narodu. Zvezde pojo, kadar se na svoji svetli po ti ustavijo in se ozro na čudežno deželo pod seboj.

IVAN CANKAR

Sveta maša pod Matajurjem 8. 8. 1971

Matajur

*Oj lepa beneška gorà,
oj ljuba slovenska zemljà,
veselo te pozdravljam!
Ko na te se oziram,
iz sončne nižave,
na sončne višave,
tvoj jasni pogled,
je čez Sočo, Nedižo razpet.
Pravice podoba se zdi,
ki z neba na zemljo svetì.
In beli tvoji grebeni,
nezmagani, kremenì
kot venec slave stojè,
potrta srca uče,
da blisk, strela in grom
utrdè naš mali dom.
Pozdravljen Matajur!
Na vrhu tvoje planine,
za vse tvoje sine,
postavljen je spomenik,
naj Kristus Odrešenik
deli miru in sprave!*

GLASOVI

iz naših ust

a) - SVET PETAR, KRIŠTUŠ AN BARKA MLADICA

(To mi je 31. avgusta 1972 povedal Giovanni Martiniz (r. 1888) *ta-par-Tonšícje* na Trčmunu: škoda le da je zapis nem in da ni v njem spoznati pripovedni temperament trčmunskega *ocjé* — p. m.)

Veramenti sta hodila svet Petar an Krištuš, sta hodila dost po sviete, zak' k' Krištuš je biu trintridesét liet tle na sviete, je marigòn dielau. Grestá no vólto an je biu en mladèč, je sedeu pod no sienco, tan pod nin oriehan dol je ležù an ga uprašá za preguorít (ma Krištuš je viedeu, kan ití); j' jau: »Ti, mladèč, kóde j' pot takole an takole, tle an tle?«

Tel mladèč se nie uzdigniu gor, ne roké, z nogó mu je pokazau, »Gor tod!« j' jau.

Kar sta odliezla od njegà, pridta go-u potòk, pridta gor not, gor not je bla na mladica, j' prala. An de peré lepó. An pridta gor an tadà Krištuš je preguoréu, jau: »Kóde j' pot za tle an tle ití?«

Ho, tála mladíca je vrgla cje guant an letí delèč pred njin in kaže pot. »A, je dost, je dost — j' jau Krištuš — je dost!«

Tadà ja svet Petar se oglaší, jau: »Ma tála je mladíca barká! — jau — Bi tikálo dat néga brcega fanta ji!«

»Ja — jau Krištuš — tistega dol po loze! Če ne — j' jau — do ga bo rediu? Do ga bo rediu njega?«

veramentri
marigon
no volto
barká, brcega
bi tikalo
po loze

res
mizar
nekoč
pridna, pridnega
bi bilo treba
v gozdu

b) - ŽIVALSKA IZ PROSNIDA

Septembra 1969 sem obiskal Prosnid. Lilo je, da je šla vlaga do mozga. V gostilni je bilo zato toliko prijetneje: domači fantje so mi zapeli fantovske, nekaj

mož pa mi je pripovedovalo právice ali pelo okrogle. Tedaj sem posnel tudi to živalsko právico: povedal mi jo je Auštin Miškorja.

c) - PES, UUK, MAČKA AN MEDVED

Eden krät je biu dan grof an e jimu púno uoucé, púno kôze an e jimu ednega psa, ke e dielau guardio tisten kôzan. Ponoči pršú uuk, je niesu eno kozo. Zat gosjodari mu je rêku, de zakaj nis' guardie dielau, k' je uuk nésu kozo? Jútro véče — je reku gospodar psonè — če ponesé spe kôzo, te têbe ubíjen, če ne boš lajau uukú.

Druo noć bo spe uuk, tist pês se je bau gospodarja, se je bau uúka. Alóre je láju tist pes, uuk je utêku, zat je klicau tistga psa, u host ga je klícau, e jau, de nancój de se spe uèrnen nazaj. An če boš spe lájau, jast te snien têbe. Zat tist pes je biu štráfän, uúka se je bau ,gospodarja se je bau, kaj ma nariedit? Zat je paršú uuk, mu je reko: juta priš u host an teč ž njien.

Tist pes je spau ceu dan, je biu žalosten. So miel' êdno mačko. Tista mačka je bla rêkla, da kaj študiraš, kaj maš?

»T' e slaba!« e jau.

»Alora poviedi, kaj e, s' ne boj zat nič!«

Je povedau. Mačka mu je rekla: »Ti s' ne boj neč! Jast te defendiran!«

K' je na ura za jite u host, so šla mačka an pes, mačka ta prua an za njo pes. Uuk je čakau u host. Kir je tisto mačko vidu uuk, (nie mieu mačka maj vidu uuk, nie viedu ki, tikej za ena živina je tista mačka) se je bau.

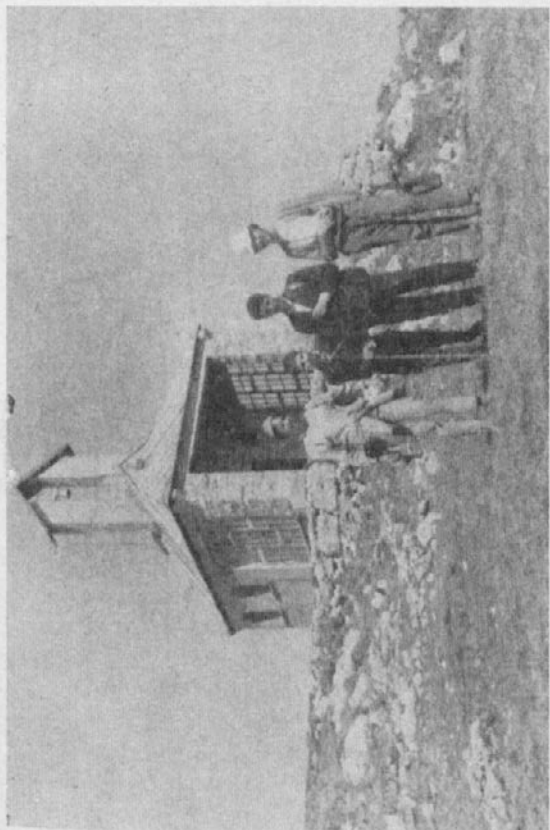
p. m.

Pismo po zraku

Za vse, ki ga znajo brati

Gospod nunac!

Pred par dnevi ste me po laško z lepo maniro opozorili, da sem eden od tistih slabih kristjanov, ki jo vsakokrat popiha iz cerkve, ko se Vi popnete na prižnico, in se šele potle vrnem, ko je pridige že konec. Odgovoril sem Vam takrat, da bi mi bolj dopadlo, če bi Vi pridigali po naše, po benečansko, kakor so prej pred fašizmom skozi taužent let pridigali naši župniki in kooperatorji. Jaz sem ubog kristjan, ki njegova mati govori po domače, kakor so govorili taužent let v naši fari. Zdaj pa je sveti oče Pavel VI. tam doli na zeleni veliki pijaci v Vidmu govoril kmalu po

Na vrhu Matajurja

mali roženci, da smo Benečani Slovenci in da nas zato pozdravlja. Kakuo to pa da Vi, gospod nunac, niste nam tega rekli, ampak zmerom, da smo »brava gente delle Valli« in podobne kaštronerije. Kolikor Vas poznam, gospod nunac, bi prej rekel, da ste se Vi zmotili an ne papež Pavel VI. Če ima papež prav, an tu tudi Vi tako pravite, da ima papež nimar prav ko govori o katoliški Cerkvi in o njenem nauku, da smo vsi narodi v Cerkvi enakopravni, se pa čudim, zakaj se Vi ne ravnate po papežu. Ali mislite, da se mora papež ravnati po Vas? Vi pa nam govorite s prižnice take stvari po laško, da niso za nikamor, kaj šele za nas uboge kumete, ki verjamemo v Boga, katoliško Cerkev, ne pa v tiste, ki se ne ravnajo po evangeliju. Evangelij pravi, da morajo duhovniki učiti vse narode in tudi nas Benečane, ki govorimo naš slovenski dialekt, kakor je to povedal papež 16. septembra. Poslušal ga je stari nadškof Zaffonato, ki pa vseh 16 let, kar je bil nadškof v Vidmu, ni nikoli o nas tako govori lin nas ni tudi nikoli pozdravil kot Slovence. Zakaj bi Vas morali zdaj, gospod nunac, poslušati, ko nam govorite le po italijansko?

Bogata dediščina

Neki star zdravnik je pred smrtjo zapustil svojemu sinu te nasvete kot testament:

Če hočeš biti srečen:

Hodi peš dve uri na dan.

Ponoči spi osem ur.

Vstani takoj, ko se zbudiš.

Loti se dela ,takoj ko vstaneš.

Jej le takrat, ko si lačen.

Pij samo takrat, ko si žejen.

Vstani od mize z željo, da bi še jedel.

Tvoja zabava naj bo skromna in poštena.

Govori le takrat, ko moraš.

Povej le polovico tega, kar misliš.

Podpiši le to, kar moreš podpisati.

V zasebnem življenju delaj le to, kar lahko poveš v javnosti.

Zavedaj se, da se bodo drugi zanašali nate.

Ti se na nikogar ne zanašaj.

Denar ceni, kolikor je vreden. More ti dobro služiti, a je slab gospodar.

V Boga imej veliko zaupanje.

Sebi zaupaj le malo.

Drugim ne zaupaj nič.

Tako ravnaj in boš srečno živel.

Tvoj oče

Novemu posvečenemu mašniku

G. IVANU TRINKO TU

na 20 rožnika 1886

DAN ČASTITI SVOJE PERVE S. MAŠE

S. Cerkva

Na križi iz kervi božije rojena
Po pot svoji ko solnce sem letela
Pekel in svet zastonj nasprot se déla
Zastonj m' oboja terla nevtrujena.

Kervi nedolžne morje, razkropljena
Postane, z' križa ki je bla krí scuréla!
«Ie proč» peklensko gor na tó vesela
Zaupije sovražna vojska «je vmorjena!»

Pa strašnega viharja ušla sem sili!
Ti ki požréti so me imel valovi,
So rajsko lepotó mi zadobili.

Vselej na boju, le moja je zmaga!
«O sin» le glejme in v moji brambi slovi,
Nad nebom vije se ti, že krona draga.

Veselj ljubeznjiv prijatelj

G. IOZE G.

Zgornjo pesem je spesnil ob Trinkovi novi maši 20. junija 1886 njegov duhovni sobrat Jože Gorenščak. Po tedanji navadi so tiskali take priložnostne pesmi na posebnem papirju in v izbrani tiskarski obliki. Slavljenec je prejel prvi in najlepši izvod, podobne tudi drugi gostje na svečanosti.

V Trinkovi zapuščini sem med drugimi še nepreiskanim ipapirji našel en izvod te posvetilne pesmi. Tiskan je na trdem papirju v velikosti 38x7 centimetrov pri tiskarni Patronato v Vidmu. Spodaj je pripomba: Con permiss. Eccl (s cerkvenim dovoljenjem).

Besedilo ponatiskujemo isto, da se spoznata slog in besedišče našega jezika pri naših književno izobrazenih podmatajurskih rojakih pred skoro sto leti.

Zanimivo je tudi dejstvo, da se videmska nadškofijska oblast ni prav nič pomišljala pred sto leti dati uradno dovoljenje za natis slovenske novomašne prihodnice. Kako je bilo pa pozneje? — (*ur. R. B.*)

Spomini na našega očaka Ivana Trinko

Pri pogrebu monsignorja Trinko sta bili dani dve globoki misli.

Gospod Mazora iz Gorice je takole začel svoj govor: »Najlepša zvezda male, mile Benečije je končala svoj sijaj,« in msgr. Kjačić je porabil priliko tedanjega sončnega mrka: »Beneška zemlja je zgubila svoje sonce.«

Med pogrebom, prav tisti dan, ob 11. uri je bil sončni mrk. Ti dve podobi nam jasno govorita, kaj je bil Trinko za Slovensko Benečijo.

Pred sabo imam še zdaj visoko ravno postavo z milim pogledom in z mehko besedo, z imenitnim zadržanjem, podoba, ki je vsakemu človeku dajala vtis, da je Trinko res mož v popolnem pomenu besede. Zato so tudi mali seminaristi v njega zaupali in niso imeli strahu se mu približati. Že v prvem letu gimnazije, na dan svetega Janeza Zlatousta, ko je Trinko obhajal svoj god, sem se pridružil, z vsemi drugimi seminaristi Bene-

ške Slovenije ,na požirek vina in prigrizek piškotov, vsakoletni dar profesorja Trinka.

Zbrali smo se v semeniški jedilnici. Kot oče med svoje otroke je prihajal k nam naš profesor, govoril z nami in nas povpraševal. Pri teh sestankih nam je zmeraj priporočal: »Pridno se učite, bodite čast naše dežele; pridite v mojo sobo, vam bom dal slovenske bukve. Duhovnik mora biti poučen v jeziku svojega ljudstva. Ne bojte se, če vam bodo laški tovariši in morebiti tudi kak slab profesor rekel "sklavet". Žaljive besede so znamenja nekulturnih ljudi, zatelebanega človeka.«

Najstarejšemu kleriku je naročil, naj napiše imena vseh beneških študentov in mu jih izroči, da jih vse vpiše v Mohorjevo družbo. Potem so nam vsako leto prihajale bukve svetega Mohorja, le nekaj denarja smo mi priložili, vse drugo je Trinko poplačal.

Želeli smo si družbo Trinka in nestrpno čakali njegov vstop v licej, kjer je učil filozofijo. Še zdaj se spominjam na živi vtis prvega dne na liceju, kjer je postal tri leta moj profesor. Prihajal je v šolo z gotovim korakom, z mirnim, milim obrazom. Po kratki molitvi je z zbranimi in lahnimi besedami predaval. Profesor Trinko je uporabljal

jasne primere, pa tudi šaljive prispodobe za pojasnilo visokih resnic. Spominjam se sočne zgodbe o skopem gospodarju, mačku in menihu, s katero je profesor dokazoval tudi preprostemu človeku, da žival nima uma.

Trinko je bil med vsemi profesorji v semenišču morda edini, ki je globoko poznal mlade dijake in mladino. Kdor vzame v roke njegovo knjigo »Paglavci«, razume njegovo bogato poznanje skrbi in žalostnega stanja naših revnih benečanskih družin. Sploh je Trinkova osebnost prevelika, da bi jo mogli skrčiti samo na eno podobo. Bil je filozof, pesnik, skladatelj, matematik, zborovodja, pisatelj, globok poznavatelj skoro vseh slovanskih in latinskih jezikov, risar, arhitekt in prevajatelj iz evropskih jezikov, zgodovinar in arheolog. Furlanski zgodovinar Pio Paschini ga večkrat omenja. Trinko je bil tudi po priznanju drugorodcev res mož, kakršnih je le malo rodila furlanska in beneško slovenska zemlja.

Kot javni delavec in politik je storil neizmerno dobrega za svoje rojake. Bil je deželni poslanec v videmski pokrajini. Eden prvih duhovnikov, izvoljenih za ljudskega zastopnika v tedanji framasonski Italiji. Da ne go-

vorimo, da je bil prvi Slovenec, izvoljen v javnopravni organ.

Trinko je bil takrat v celi Italiji edini duhovnik in še Slovenec izvoljen kot pokrajinski svetovalec. S svojo spretnostjo in sposobnostjo si je znal pridobiti spoštovanje vidnih in nevidnih sovražnikov. Njih napadi proti Cerkvi ali komurkoli pri javnih sejah so kmalu končali po njegovih globokih in modrih zavrnitvah.

Ni mogoče naštetih vseh, ki so se zatekali k svetovalcu ali poslancu Trinku v najrazličnejših osebnih, družinskih in občinskih zadevah. Dan za dnem je monsinjor Trinko pisal prošnje tudi za oprostitev kazni, za brezplačne sprejeme v bolnišnico in podobno.

Vsak naš človek, ki je šel k Trinku po nasvet ali tolažbo, se je vračal od njega potolažen.

Spoznal je, da Trinko ni samo modrost, marveč tudi srce. Delo za ljudstvo v ljubezni Kristusovi je bil življenjski cilj našega velikega moža.

Zato bo Trinko ostal v večnem spominu našega ljudstva kot njegov dušni in telesni dobrotnik.

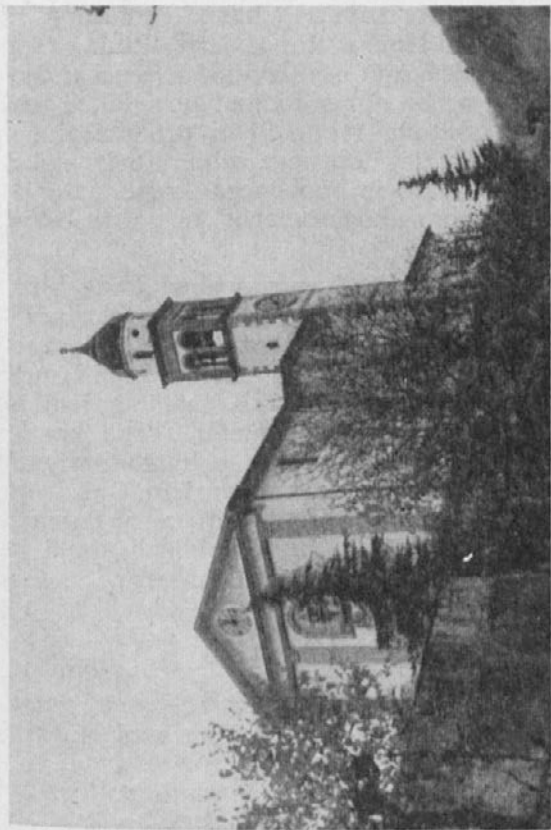
ZDRAVKO

Slike v domačem špeglu

Mamin ninin

Bejži, teci, moj tiček, uzemi boršo z bukvami, kijer je že čas, da greš u šolo. Letos ti ne bo več pasal grembialut, čarni predpasnik, ker pojdeš u prvu gimnaziju. Ti nisi več školar, ti si že študent. Tvoj oče in tvoja mama delata useh sort dela, da te pošiljata u šolu. Tebi ni več namenjeno, da boš delavec ali kumet. Tebi je namenjeno, da boš diplomiran tehnik ali pa celo laureatodotore. Ko boš paršou u tisti svet, ko boš storil karijero, boš odfrlu kakor pišče v veliki svet. Tvojemu očetu je ime Mario, tvoji mami Marija, a tebi so prifliknili trapasto ime Turibio in te kličejo Bibi kakor psa. Nekega dne ti bodo tvoji nevoži klicali Bibi, nunac Bibi.

Oblekli so te v malega marinaia. Od prvega dne so govorili s tabo samo po laško. Samo po sebi se razume, da italijanski jezik tvojega očeta in mame ni v nobeni žlahti z italijansko gramatiko. Poslali te bodo na visoke šole, na univerze v Trstu, v Padovi in

Cerkev na Lesah

čez nekaj let tudi v Videm. Profesorji te bodo učili štorije Rima, jezik Rima, vseh sort štorij. Samo o »Slaviji«, o Beneški Sloveniji ti ne bo noben ničesar povedal. O tem našem kantonu sveta, ki ni produciral nobenega duceja, nobenega imperatorja, nobenega navigatorja, nobenega komendatorja, ampak samo uboge delavce, ni noben odprl gobca.

Tvoji profesorji so navadno doma blizu Tunizije. Počasi ti dan za dnem odkrhnejo, odluščijo skorjico za skorjico tiste slovenije, ki jo imaš, češ ali nečeš, v sebi. Imen svojih vasi: Topolovega, Krasa, Jagnjedi in drugih te ne bo nihče naučil. Tako kma teh imen ne boš pozabil, a bognašvari, če bi jih povedal tvojim kumpanjem. Oni drugi so se rodili nekje v Brindisiju ali v Potenzi. Smejali se ti bodo, če bodo slišali, da si se rodil u Uarhu ali pa dou u Barnasu.

As od kope

V soboto zvečer, ko sem cel teden pendoliral gor an dol v tisti Manzano, sem šel na en taj k oštirju Srakoperju, da si poplaknem grlo, ker ne toči samo puljo, ampak tudi kak dober pinot.

In ali veste, koga sem tam videl? Ne boste tega uganili, pa če si boste napenjali glavo cel teden. Srečal sem Asa od kope, ki se je tiščal v nekem kantonu in ga ne bi bil spoznal, če se ne bi bil on prej oglasil.

Ali se sploh vi, mularija, spominjate Asa od kope? Kako bi se ga Vi spominjali, ker je že okoli trideset let, odkar ga ni več videti v naši vasi. Ti Žvanut, ki si z Asom od kope delal nekaj poletij na Bavarskem, ti ga gotovo pomniš. Pa tudi ve komare, ki ste že v letih, a ki ste imele o raznih pobih svoje ideje, že veste, kakšen tič je bil. As od kope bil lep moški, ker nikoli ni bil lep. Bil je plečat, širokega vrata an kratkih nog. Zaval pa živ poper!

An kakšno obnašanje je imel, kako je bil izguren pri ženskah, kako je znal vsako obrniti!

Zmerom je bil oblečen kot za k maši, en šal okoli vratu po strani an zmerom debel portafoljo. Izpod nosa ti je odpeljal čečo. Prav ta pravi As od kope! Tisti As od kart, ki počisti celo mizo in pobere vse punte. Še sreča za našo vas, da ga ni bilo nikoli doma.

As od kope je bil neke vrste kapo od delavcev po Germaniji an samo štiri mese-

ce pozimi se je vlačil tod okoli. Mi vsi smo pa dobro vedeli, da se je po svetu v emigraciji držal kot en bulo. In če smo le mogli smo mi drugi pazil in se ahtali, da ne bi delali pod njegovo komando. Saj je bil ta As prava božja pokora: prepotenten in pouhen pretez an slabih manir. Klel je že tako, da so se iskre kresale, kakor da bi bil njegov delavec od kamna ali p aročaj od metle. A z nemškimi paroni je bil priliznjen, pouhen komplimentov an finih nasmehov, bolj kot vsak kamarir v albergu. In »Tankešen« an »Bitešen main her« an druge tuje besede. Sukal se je okoli kelnaric an je počenjal še pouhno drugih stvari, ki o njih rajši ne govorim v vaši pošteni družbi.

Ko je nekoč naneslo, da sem moral tudi jaz delati pod njim, se mi je za špot režal, ker nisem hotel na zapovedani praznik delati. Bili smo takrat v nekem luteranskem kraju v Germaniji, in če si hotel kot delavec uloviti en košček maše, si moral capljati uro daleč k nogam v drugo mesto. Ma As od kope ni nič maral za *dominepatris*, za božjega Očeta. V glavi so mu tičali samo franki an nič drugega. Moram pa reči, da ni hotel glih, da koga imbrojira, a pa je

delavce le izrabljaj do zadnje kaplje znoja, to pa zmerom!

Zdaj po celih tridesetih letih, ko sem ga zdaj videl te dni, ne morem reči kajšno življenje je peljal v tridesetih letih. Vem pa to, da sem te dni videl štraco in ne Asa od kope, še huje, videl sem škovacero, an kos znucanega rajha. Komaj s težavo sem spoznal, da je to nekdanji As. Saj je bil zdaj na koncu življenja, ves flapast, podrtija, slabo zrihtan, pocepan, kup nesreče, brez zob, z rumenkasto slino na kosmatih ustnicah, krmežljivega pogleda. Tašen, da se mi je gnusil! Fuj! An vsa njegova šuperbija? An usa tista njegova sigurnost, kam se je odtekla? Ma svet se vrti an tudi naša Benečija an tudi vsi taki Asi od kope po naših dolinah. Usi, ki nam čejo komandirat an su šuperbi an sigurni, usi bodo končali u gor-nah!

Po domače povedal
FANT OD BAŠTONOV

Keko Žbatula

Ti in jaz sva skupaj z drugimi poubi grela šolske klopi pri učitelju Podoreschacu. Skupaj sva šla na vojaško levo, skupaj sva

vlačila vojaško cajno na Freikogel v prvi vojski. An zdaj imaš ti sive lase an jaz imam plešo, ki je vsak dan večja . . .

In zdaj sva z leti še tako daleč, da lahko govoriva čisto odkrito brez dlake na jeziku. Ni nevarno, da bi se od ihte preveč razkodakala kakor dve stari kokoši. To sem ti moral dejati vnaprej, da veš, da se zavarujem, ker vem, da si jeznorit an zamerljiv.

Ti si se pouno let potikal po svetu, ti si prevandral vso našo emigrantsko kalvarijo po dolgem an počez. Spoznal si razne klape ljudi: gospode an reveže, parone in delauce, poštenjake an krote. Nikoli nisi razmetaval soldov an tudi ne stiskal lir. Koli kor si ti zaslužil frankov, bi si mogel dati kaj na stran za stara leta ali pa da bi kaj kupil ali si zidal hišico, kakor so dosti od njih naredili, ki jim je tokalo še manj denarja kakor tebi. Ma ti si delal glih narobe: zdaj imaš že pounih 50 let, an še zmerom živiš od svojih rok an čisto mihne penzije, ki je komaj za španjolete. Če ti zmanjka zdravja an te stisne u trebuhu, kaj boš dal v lonec?

Vandrati po svetu kot benečanski emigrant pomeni biti u ta narvečji šoli: adn se nauči dobro, drugi slabo, tretji pa prav nič.

Naj ti povem kar odkrito v oči, da si se pod Podoreschacovo šibo bolj malo naučil, an pod palirjem pa še manj. Pač pa si se navadil, tu po naših dolinah in oštarijah, čokolat. Nabasal si si tvoj malon z raznimi idejami, ki jih nisi mogel premleti. Vse probleme Nadiških dolin si si postavljaj kot »luftinženir« kar v zraku s čakolanjem. Use si verjel, kar so ti pravili, kakšen paradižo bo Benečija in si vsem razlagal, kako bo lahko živeti od planov za hribe, od planov za turizem dol pri Špetru, od planov za ERSO, od planov industrije, od planov za hribovsko skupnost, od planov za Nadiške doline, od planov, od planov. Vsi ti plani so ti zmešali glavo. An pri vseh teh planih si pozabil na interese svoje družine in svoje uboge vasi Gornje Strmice in Gornjih Raven. V oštarijah si stal s tajom v roki an bil pripravljen reševati cel svet an vso Benečijo. Bil si lep odrešenik z bergešami na riti pounih blekov.

Ko sem ti enkrat v mraku razlagal na naši vasi, kako si predstavljam, kaj mislim o naših benečanskih interesih, si siknil kakor vipera in me ozmerjal, da ne vidim tistih pozitivnih sil v Vidmu, tako učeno si se izrazil, ki bodo v kratkem užugale emigracijo an bo še premalo delaucev doma za

vse tiste fabrike od industrijskih con v Špetru, Čedadu, Gemoni in vserod po Furlaniji. Jaz pa sem trdo delal v emigraciji, šparal in plačeval za penzijo. Hram sem postrojil in otroke preskrbel. Ti si pa samo Keko Žbatula, ki nimar ropota z jezikom an čaka na plane. Toliko si govoril o planih, da zdaj še sam veruješ vanje. Al ni prav nič čudnega, da se ti ljudje smejejo za tvojim hrbtom in ti pravijo Planirana Žbatula.

Pa useno te imam rad, ker si ubog zmešani benečanski Keko in ti svetujem, da prej potomplaš svoje čevlje in šele potle začneš reševati našo Benečijo s plani.

NEKAJ PRAKTICNIH NASVETOV

Vsak večer namaži trepalnice in obrvi s kapljico ricinovega olja, da pospešiš rast in lesket obrvi in trepalnic.

Zjutraj drži nekaj časa na očeh košček bombaža namočenega v mlačnem čaju ali kamilici.

Zjutraj se najprej umij v vroči vodi, potem se splakni v mlačni in naposled v hladni. Zvečer te pa najbolj poživi topla kopel.

Lase okrtači vsaj enkrat na dan, in to v nasprotni smeri kakor leže. Ko si vsaj enkrat na mesec umiješ glavo, oteri si jo s toplim olivnim oljem, da se ohranijo lasne korenine in se poživi krvni obtok.

Naši po svetu

S pesnikom bi jim zapeli in se vprašali:

Kje domovina si? Ali na poljih teh?

Ali po plavžih si, ali po rudnikih?

Tu? Preko morjã? In ni ti mejã?

Odgovor je že znan in je star. Vsepovsod po Italiji, Belgiji, Franciji, Švici in Vestfaliji se utepajo naši izseljenci za vsakdanji kruh.

Tam je tudi druga, mačehovska domovina naših beneško-slovenskih emigrantov.

Trinkov koledar je že pred desetimi in več leti prinašal slike in spise o življenju naših ljudi v tujini. Same trpke podobe naših rojakov, ki so živeli vsak zase razkropljeni po drugih krajih in so se le bolni vračali v domovino pod Matajurjem iskat svoj zadnji počitek.

Ločeni od domovine in še med sabo nepovezani so živeli naši izseljenci drugo življenje.

Le redki glasovi so prihajali do nas, do Trinkovega koledarja, kjer so se oglašali tudi mladi pesniki iz tujine, med njimi tudi

Dino Del Medico, ki igra vodilno vlogo v izseljenskih društvih.

Po njegovi pobudi, s spisi in pozivi v našem koledarčku so pa on in drugi izseljenci dali podlago, da se je ustanovilo leta 19 Društvo slovenskih izseljencev iz Beneške Slovenije z namenom povezovati naše iz se boriti za njih pravice v okviru določljence po svetu, jih organizirati v kroških države ali kraja, kjer prebivajo.

Društvo se je začelo naglo širiti. Ima okrog 1.100 članov v dvajsetih sekcijah po raznih državah in deželah.

Poseben poudarek zasluži društveno delovanje pod prizadevnim vodstvom, ki šir tudi poznanje Beneške Slovenije in nje ljudi ter njihovih težav med sosednimi p bivalci.

Široki razmah tega dela se spozna iz različnih sestankov, kongresov, resolucij in posredovanj na pristojnih mestih, ki se bavijo z izseljeniškim vprašanji.

Že 2. marca 1969 je bil v Švici prirejen prvi shod furlanskih in slovenskih izseljenskih društev in skupin, ki se nahajajo v Švici. Posledica je bila pisanje italijanskih in švicarskih listov o beneških Slovencih.

Nadaljnji korak je bilo 8. septembra 1970

zborovanje v Čeneboli, po katerem so se začela ustanavljati krajevna izseljeniška društva v domačiji.

Isto leto v novembru so se zbrali v Ljubljani zastopniki furlanskih in slovenskih združenj, ki so izglasovali resolucijo za obrambo pravic manjšine v domačiji.

V decembru 1970 je bil pri deželni upravi ustanovljen poseben svetovalni odbor za izseljenstvo. Del Medico je njegov član. Tako imajo tudi slovenski izseljenci svojega zastopnika v deželni upravi.

V januarju je sledilo več sestankov v domačih krajih, ki so se jih udeleževali izvoljeni slovenski predstavniki raznih političnih smeri, deželna poslanca Štoka in Lovina, predsednik SKGZ in drugi.

Tudi to vsestransko politično iskanje stikov in vezi bo učinkovito vplivalo na enovit nastop pri vsklajevanju izseljenskih potreb, da ne bo ta ali druga skupina imela izseljence za svoj privesek, marveč za v isti narodnostni sestav spadajoče posameznike.

Prihodnje leto bodo imela izseljenska društva svoj prvi kongres.

Potrdila se bo resnica, da ni usoda in položaj izseljencev odvisen od njih samih, ampak tudi od bratov v zamejstvu in od vseh

v domovini-matici. Vprašujemo jo s pesnikom:

Boš jih kot lastovke k sebi priklicala?
Kakor golobe prizvala pod krov?

Da bi se ta želja uresničila, voščijo vsem bratom in sestram po svetu te Trinkove bukvice.

IZ STARE ZAPUŠČINE

Še vedno brskam in z velikim spoštovanjem iščem med svežnji starih in že deloma orumenelih listov, ki se še nahajajo c tu in tam raztreseni Trinkovi arhivalni, literarni in beležniški zapuščini.

Marsikatera dragocenost se še najde, tudi majhen zapisek na starem papirju, k ipa vendar z novimi žarki osvetljuje Trinkovo osebnost, njegovo dejavnost, dobo in pomen.

Med drugimi papirji je prišel na dan tudi zvezek, zvezan z zeleno vrvico, z lepo izrisano naslovno stranjo:

Terzo corso liceale
Anno 1935-36

Z izrazi hvaležnosti in počastitvami so ga hvaležni dijaki poklonili svojemu profesorju.

Med drugimi skromnimi rokopisnimi prispevki je tudi slovenska zahvala, ki se glasi :

Prečastiti gospod profesor,
ãovolite, da prelomimo (— prekinemo) vaše predavanje
in da se drznemo izraziti vam naša odkritosrãna
ãustva.

Bili smo še otroci, ko smo v šolskih klopek spoznali vaše oãetovstvo in, odpustite izraz, patriarhalno podobo. Od takrat smo pohlepno in slastno pili iz vaših modrih ust najtežjo in najlepšo ãloveških vednosti, filozofijo.

Z vašo pomoãjo smo spoznali vse napaãne in krive misli, vse višave metafizike, ãudovito stvarnost teles in vse skrivnosti in tajnosti življenja.

Verjemite nam, neverni (— nisimo verjeli) smo vas zgubili. Sedaj smo pa zopet veseli in pazljivo sledimo pouku lepe slovenšãine, ki nam jo vi, preãastiti, s tako potrpežljivostjo podajate.

Gospod profesor, mi hoãemo in želimo nauãiti se dobro slovenski jezik in po njem spoznati vednjo boljo (— boljšo) dušo slovenskega naroda.

Zato obljubljam, da bomo v nadalje vašim skrbem in se trudili, kar je v naših moãeh, da se bodele utrdile vedno bolj ljubezenska in prijateljska vez med tema narodoma. (— Ta stavek ni prav jasen.)

Vaš spomin pa bo živel vedno v naših hvaležnih srcih. Prosili bomo Boga, da vam bo vse stotero povrnil.

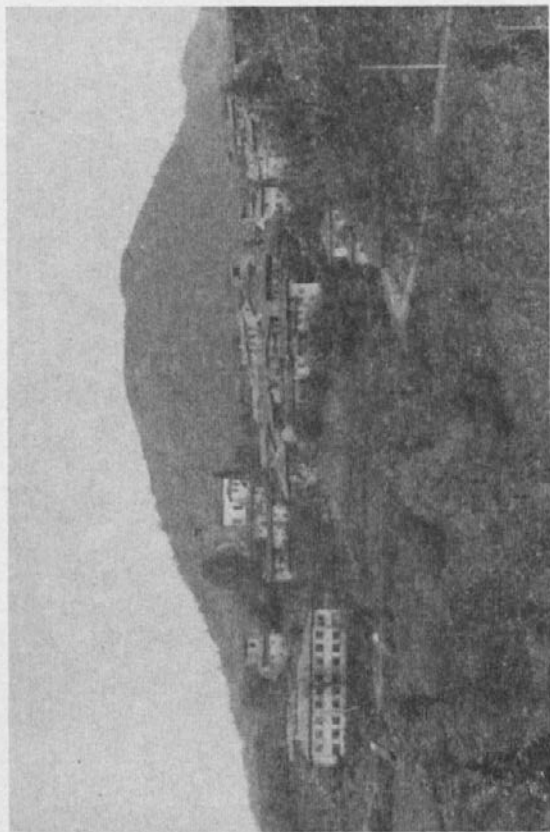
Tako so pisali hvaležni dijaki svojemu profesorju pred skoro štirimi desetletji. Na koncu se opravičujejo:

Upamo, da si boste previlno razlagal in nam spregledal našo slabo slovenščino.

Pa tudi profesor je cenil hvaležnost dijakov in je njih pismeno izjavo skrbno hranil.

Pozdrav rojakom v tujini ob njih obisku v domovini

Rojaki naši, domorodci, gostje mili,
v objem ste očetnjave se vrnili.
Ste spet stopili pod domači krov.
In spet vas valčki zibajo Nadiže.
Kako vam glas drhti: domov, domov!
Od nas gorè morjè široko daljno le vas loči
Smo srca vam odprli, gostoljubno dlan,
da zdrava rodna kri se v vas prelije,
da blagoslov rosi na naše domačije.
Že piše kronika ta zgodovinski dan.
Odšli ste res čez lužo, čez morje.
S seboj ste nesli svoje še ime,
a niste izselili našega duhá.
In ne sošov teh polj, gozdov, gora.
Prelesti te pustili ste doma.

Gornji Trbilj

O Nastopo

Novega Pastirja

Gosp. ANTONA GUJONI

V Faro Sv. Petra Slovenov na Beneškem

NAPITNICA

Prišel si iz breščine,
Iz Dreških planin,
Zdej v naše doline
Nedižki naš sin.

Nad-škof se podati
Zmed nas Ti velli,
Duhovni sobrati
In ljud Te želi.

Pastir si postavljen,
Naš Oče zdej si!
A bodi pozdravljen!
Mi Tvoji smo vsi.

Zdej kopaj, in vàri
V vinogrado vsè,
In vljudno pa zvàri
Poredne ovcè.

Na zdrave napaše
Nas vodi Pastir,
In duše pa naše
Napaj v čist vir.

Ohrabri boljgljive
V kreposteh naprej,
Ojači dvomljive,
Podperaj vselej.

Te čaka sirota —
Obriši ji solzè,
In večna Dobrota
Povrne Ti vse.

Vsem bodi dostojem,
In vljuden na vse,
Izgledom po Tvojem
Pa bodo ovcè.

V kozarce veselo
Trčnimo vsi zdej,
Pastirja, deželo
Slavimo vselej.

Vsi živijo! recimo
Pastir naš Anton!
In Tebi ga spimo
Na zdravlje Gujon!

Kako bo z vremenom ?

Po mestih se sprašujejo, kakšno bo vreme, vsako soboto, ker bi radi imeli lepo nedeljo.

Kmet ugiba tudi v tednu, kako bo z vremenom.

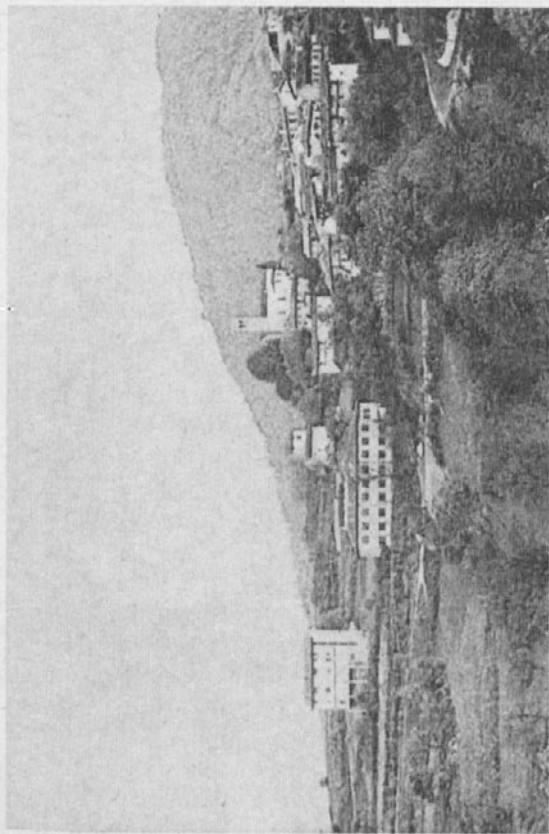
Meščan posluša po radiu ali bere v listih, kakšno bo vreme prihodnjih dveh dni. Človek, ki živi na kmečki zemlji pa opazuje naravo, nebo, zemljo, rastline in živali ter po njih stanju in življenju sklepa ali bo dež ali suho, toplo ali mrzlo.

Če je nebo pred nami čisto in jasno, pomeni to lepo vreme. Vidljivost je odlična in oko jasno razloči predmete.

Če so oblaki visoko nad zemljo, obetajo lepo vreme. Če so oblaki nizki, napovedujejo dež.

Če sonce ali luno obdaja rdeč kolobar, kar nastaja zaradi obilne vlage v ozračju, takrat kmalu pričakujemo deževno vreme.

Kadar se dviga dim iznad streh kvišku, bo lepo vreme. Nizek dim, ki se vleče po zemlji, pomeni poslabšanje vremena. Če ptice posedajo po žicah ali strehah, je pričakovati, da se bo vreme spremenilo na slabše.

Naše vasi v cvetju

PETER PODREKA

ob 150-letnici rojstva

Dne 16. februarja je minilo 150 let, odkar je zagledal luč sveta prvi beneški Slovenec, ki se je začel zavedati svojega rodu. Rojen je bil v Šempetru ob Nadiži. Ker je bil bistre glave, so ga poslali v šole, ki jih je dokončal v Vidmu leta 1848. Osem let je bil kaplan na Trčmunu, kjer je skrbel za telesno in duševno stanje svojih ljudi. V tistih letih je razsajala kuga, zato je bil Peter Podreka znan po vseh matajurskih vaseh tudi kot dober zdravnik.

S Trčmuna je prišel v svojo rojstno vas Šempeter, kjer je neutrudljivo delal dolgih 17 let. Pozneje pa se je preselil v Ruonac pod Matajurjem, kjer ga je v 67. letu starosti zadela kap leta 1889.

Ker je Podreka živel ob meji, je rad zahajal čez Livek v Kobarid in se spoznal z raznimi slovenskimi možmi, ki so ga navdušili za slovenski jezik. Priskrbel si je knjige in začel tudi sam pisati. Čutil pa je, kako tež-

ko je najti primerne izraze, ker mu je manjkal besedni zaklad. To je povedal tudi v neki pesmici, kjer pravi:

*Mili glasovi tam na Savi,
Soči, Dravi se glasé:
na Nediži so hripavi,
težko z njimi se vrste.*

Kljub težavam mu je uspelo, da so nekaj njegovih pesmi natisnili v »Zgodnji Danici« in v »Soči«. Njegova najboljša pesem je »Slovenija in njena hčerka na Beneškem«, ki je bila natisnjena v Soči leta 1871.

Njegova največja zasluga pa je v tem, da je pripravil »Katekizem za Slovence videmske nadškofije« in ga dal natisniti v Gorici leta 1869.

Med ljudi je širil slovenske molitvenike in knjige Mohorjeve družbe. Bil je tudi odličen sadjar, za kar je bil tudi večkrat odlikovan.

Z vsemi je bil zelo prijazen, vljuden in gostoljuben, hkrati pa tudi zelo duhovit. Tudi iz Furlanije so prihajali k njemu mnogi prijatelji, ki so ga imenovali »il gentiluomo della montagna«.

Za slovenski jezik je navdušil tudi Ivana Trinka. Nekoč mu je pokazal Prešernove

poezije in mu rekel: »Vidiš, vidiš, puobic, takih piesmi je malo na sviete. Telih ne dan vuoz rok.« In jih je skrbno shranil na polico. Rad pa je posojal druge knjige in pri vsaki rekel: »Na, na, puobic, boš videu kake bukve 'majo Slovinj'!«

Prav je, da se ga vedno spominjamo, ker je bil prvi, ki se je zavedel svoje narodnosti na Beneškem in jo je znal tudi v drugih buditi.

Nasveti za negovanje telesa

Vsak človek želi imeti svežo in lepo zunanost. Zato se pa mora, zlasti ženska, nekoliko potruditi za svojo kožo in lepoto.

Predvsem je potrebno spanje.

V drugi vrsti je treba redno živeti, to se pravi izenačeno. Telesno utrujenost je treba uravnovesiti takoj s primernim počitkom.

Po prenasičenosti je treba takoj začeti s krajšo dieto, to se pravi uživati nekoliko manj in lažjo hrano.

Četrty nasvet, bolj za mestne ljudi pa je vsakodnevno gibanje na zraku.

Spanje in počitek, dieta in gibanje v svežem zraku, to so temeljna pravila za zdravo in lepo telo. Telesna uravnovešenost olajša tudi duševno.

Imel je rad Rezijane

Prof. Franc Jakopin s filozofske fakultete v Ljubljani je objavil v reviji »Jezik in slovstvo«, 1-2. št. letnika 1972/73 predavanje, ki ga je imel na seminarju za slovenski jezik, literaturo in kulturo za tuje slaviste poleti 1972 v Ljubljani pod naslovom »Pomen Jana Baudouina de Courtenaya za slovenistiko«. V predavanju je predvsem osvetlil velike zasluge tega odličnega poljskega jezikoslovca za spoznavanje rezijanskega narčja, za katero je vzbudil zanimanje slavističnega sveta, in posebno še njegovo ljubezen do Rezijanov, med katerimi se je počutil kot doma. Zelo so mu prirasli k srcu.

Leta 1872, torej pred sto leti, je J. B. de Courtenay obiskal Slovenijo, kjer se je seznanil z mnogimi slovenskimi pisatelji in učenjaki. »Videti je, da je bil Baudouinov cilj od vsega začetka obiskati Rezijo, ki je bila v slavistiki že davno znana kot jezikovno »čudo«, in Beneško Slovenijo, torej Slovane v severni Italiji, kakor pravi Baudouin; toda najprej se je hotel seznaniti s slovenskimi govori na avstrijski strani, preiskal

je del severne gorenjščine (po Baudouinu bohinjsko-posavski govor), govore v okolici Tolmina, v Brdih, Solkanu in Prvačini, v Dornberku in Kanalu; na italijanski strani je preučeval nadiške in terske govore, ki jih prišteva k srbohrvaščini, in rezijanščino, ki jo ima za samostojno skupino govorov in pozneje celo za samostojen jezik. V letih 1872 in 1873 je opravil glavni del zbiranja, vmes pa pozimi 72/73 študiral in urejeval gradivo v Milanu ter se udeleževal seminarjev pri znamenitem komparativistu Ascoliju.

Na podlagi rezijanskega gradiva je Baudouin leta 1876 izdal svoj »Opyt fonetiki rez'janskih govorov«, ki pomeni za tiste čase vzorno slovansko dialektološko monografijo. V njej je ugotovil še danes veljavne osnovne značilnosti rezijanščine, zasople vokale in vokalno harmonijo; zanj je iskal vzroke v turanski primesi slovanskemu govoru.«

V tem se je seveda slavni poljski jezikoslovec motil, kot tudi glede tega, da je pripisal nadiška in terska narečja srbohrvaščini in da je imel rezijanščino za samostojen jezik. To so pozneje popravili drugi, zlasti še Fran Ramovš, ki je sicer Baudouina de

Courtenaya zelo cenil. Prof. Jakopin potem nadaljuje:

»Že takrat je začutil potrebo, da bi preveril gradivo na terenu; vse preveč je omahoval v akcentnih vprašanjih... Ta njegova želja se je uresničila že leta 1877, ko je ponovno zapisoval rezijansko gradivo, posebno pa v letih 1890, 92 in 93, ko je že tiskal prvo knjigo svojih Materialov. Na Rezijo se je tako navezal, da se je tam počutil kot doma... Dolge priprave so seveda vplivale tudi na ureditev knjige. Temeljni del (1—396) obsega pogovore, pravlјice, pripovedke, pesmice, uganke ipd., kakor jih je Baudouin zapisal avgusta 1873 od prebivalcev vasi Bila, Lipovac, Ravanca, Križaca, Solbica, Njiva, Osojane in Učja. V posebnem razdelku objavlja pogovore pripadnikov iz različnih vasi (med seboj) in otroške pripovedi. V drugem delu so odlomki, ki jih je Baudouin zapisal od Rezijanov (1872), ki jih je srečal v Gorici in Ajdovščini (397—414), v posebnem delu pa so odlomki, ki jih je... zapisal od Rezijana v Mariboru leta 1877 (415—424), in kratek zapis od rezijanskega cunjarja v Špetru Slovenov (1873). Vse zapise je Baudouin prevedel v nemščino (pod črto, z

enakimi številkami), tako da je uporaba zelo priročna.

Baudouinovi Materiali so še danes važno delo slovenske dialektologije; dragocenost sto let starih skrbnih fonetičnih zapisov je že v tem, da dajejo tudi za današnji čas trdno razvojno izhodišče... Med obilico rokopisnega gradiva iz slovenskih narečij, ki ga je Baudouin leta 1903 prepustil ruski akademiji znanosti in je še sedaj v leningrajskem arhivu ANSSSR, je tudi njegova rezijanska slovarska zbirka; za izdajo tega slovarja sta se dogovorili slovenska in sovjetska akademija znanosti, vendar se zamisel še ni uresničila. Nič manj prizadevno kot rezijanske govore je Baudouin raziskoval tudi govorico beneških Slovencev, zlasti govore v terskih dolinah (terska, karnajska, černejška, malinska) in na pogorju Joanac. Skupno obsega tersko narečje 39 vasi in naselij, in Baudouin je zapisoval v blizu dvajsetih večjih krajih. Narečja je imenoval Tero-Plastišče-Mažerolsko, po nekakšnih skrajnih točkah, saj Plastišča mejijo na Breginj (obsoško) in Mažerole na nadiško narečje. Tersko gradivo je zbiral leta 1873, večji del pa je preveril ob svojem sedmem prihodu med Slovence leta 1901. Tako je leta 1904

izšla druga knjiga Materialov z zapisi terskih govorov.«

V svojem predavanju v Jurjevu leta 1892 je prikazal »Slovane v Italiji« in rekel med drugim, da »čeprav ni imel nobenih sorodnikov med Slovani v severni Italiji, se je do take stopnje vživel vanje, da jih je začel smatrati za drugo družino, in ko se je leta 1890 spet vrnil v Rezijansko dolino, je bil ganjen v globino duše.«

L. Z. Fervidus

Gubanca v Trbilju

*Od Idrijce cesta gor v klance hiti,
po njej gre proces'ja prijaznih ljudi.
Skoz hoste, kjer kóstanj zori plemenjak,
slovenski že dihajo hribovski zrak.
Strmijo začudeni v Staro goró,
kako je zarisana v modro nebo.
In se menjâjo, da lep je ta svet,
da še je naš pušcl na grudih pripet.*

*Pa kam jih pot pelje in kje je njih cilj?
O, glejte, sprejema jih Gornji Trbilj.
Pritekla je vkup radovedna vsa vas.
Povejte, kdo ste? Je slovenski vaš glas?
Doni nam kot vaš čez goré in poljane.
Rojaki smo vaši iz bele Ljubljane.
Slovenski smo mi arhivarji, čuvarji,
smo mi zgodovine pravični pismarji.
Ste vi, arhivisti, o, gostje nam mili,
pa še naše akte nam boste odkrili.
Poprej pa odkrijemo naš običaj.
Vstopíte! Vzemite domači grižljaj.
Je stara navada in lepa karjanca:
za goste na mizi trbiljska gubanca.*

Pojasnilo: Arhivarji iz vse Slovenije so obiskali Benečijo ob Nadiži in Teru in so se ustavili tudi v Gornjem Trbilju. — Gubanca - orehova potica (furl. gubana); Idrijca - Idrija na meji; Stara gora - ital. Castelmonte; se menjâjo - se pomenkujejo; karjanca - olika.

NEKAJ O LESU

Teža lesa :

1 m ³ hrasta ali jesena	tehta	800 kg
1 m ³ brestovine	»	760 kg
1 m ³ bukovine	»	705 kg
1 m ³ javorovine	»	650 kg
1 m ³ brezovega lesa	»	610 kg
1 m ³ oreha, jelke, smreke	»	560 kg
1 m ³ jelševine	»	545 kg
1 m ³ topolovega lesa	»	510 kg
1 m ³ lipovega lesa	»	450 kg

Trpežnost lesa :

v vodi: bukev, hrast, jesen: neomejena;
smreka, bor, lipa: 250-400 let;

na suhem: bukev, hrast, jesen 300-800
let; smreka, bor, lipa 120-200 let;

na prostem: bukev, hrast, jesen okoli
50 let; smreka, bor, lipa okoli 20 let.

Les dozori :

hrastov v 100 letih; bukov, jesenov in les
iglastega drevja v 75 letih.

... O TI ZEMLJA BOGNA.

... SČETI DOBE ED 11711257100

ZEMLJA BODNA MALA.

... 4.500 KONE SI SPANEC

KI TE MILOSTI BOGJA.

... DUTRE ČRE IN FRUJI

MEHU V LASTI JE DALI?

... E IN SLAVIA

(TRINKO)

... ANČNE IN PEKOTE LARBE

(ZAKTO)

M. 28.1.1883

M. 28. VI. 1954

RIC

MOŠT. IVAN TRINKO

RESPECTABLE EXPERT

TANTO BOMBI

... MILITAM PAM FLOCIUM

Trinkov nagrobnik govori

Dragi rojaki!

Spet je prišel čas, ko vam mora vaš kolednik poslati zadnji pozdrav v zahajajočem letu in izreči pristrčna voščila za leto, ki prihaja.

Minulo leto je tudi ljudem in deželi pod Matajurjem prineslo slabe in dobre dni; kakor vedno, žalost in veselje.

Kolednik, ki prihaja s Trinkovim koledarjem že skoraj eno desetletje in pol med vas, spremlja tudi letos s podobo in besedo rast in življenje naših ljudi v podmatajurskih dolinah in bregovih.

Poudariti mora, da je to življenje letos prav krepko poganjalo. Različni sestanki, prireditve in tabori so vžigali v srcih naših rojakov živo zavest, ki so jo že prejšnji rodovi prejeli od svojih dedov in mater. To je zavest pripadnosti k slovenskemu rodu, jeziku in kulturni samobitnosti.

To živo resnico priznavajo danes tudi še včerajšnji nasprotniki izza Trinkovih časov.

Razglasil jo je tudi sam papež na videmskem kongresu.

Drugi pozitivni znak žive skupnosti rodu pod Matajurjem so pokazali izseljenci po svetu, ki so preko svojih društev izpričali vsemu svetu njih povezanost na prvotno domačijo in na rod, ki znova obnavlja zemljo svojih prednikov.

Vsem tem, ki jih je sila gnala v svet, a jih srce vrača vedno domu, naj gre prav poseben pozdrav tudi letošnjega Trinkovega koledarja!

Vsem, ki so doma in po svetu vošči kolednik, da bi izpričali živo voljo do krepkega življenja za dom in rod. Želi jim vedrega zaupanja, da bo tudi nad deželo pod Matajurjem in Staro goro zasvetilo sonce pravice in svoboščin v letu

1973

KAZALO

	Stran
Leto 1973	4
Mesečni koledar	6
Msgr. Trinko, slika	30
Rodovnik I. Trinka	31
Trinkov spomenik, slika	37
Trinko in Anton Kufolo	38
Trčmunska cerkev, slika	41
Seznam spisov	43
Kmetouski dan	47
Kmečka dela, slika	49
Pomembni dnevi	51
Na Kámenci	53
Sorodni duši	55
Naša rast in življenje	57
Srečanje na Kamenici	59
Prišel je čas okrog Božiča	60
Maša pod Matajurjem, slika	63
Matajur	64
Glasovi iz naših ust	65
Pismo po zraku	68

Na vrhu Matajurja	69
Novemu mašniku	72
Spomin na našega očaka	74
Slike v domačem špeglu	78
Cerkev v Lesah, slika	79
Naši po svetu	87
Iz stare zapuščine	90
Pozdrav rojakom	92
Gorenji Trbilj, slika	93
Novomašna napitnica	94
Naše vasi v cvetju, slika	97
Peter Podreka	98
Imel je rad Rezijane	101
Gubanca v Trbilju	105
Trinkov nagrobnik, slika	108
Dragi rojaki!	109

uff. sup.

S

TRINKOV koledar

inv.št:

4922